

Z Katedry Botaniki Farmaceutycznej Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej
w Lublinie

Kierownik: zast. prof. dr Tadeusz Szynal

Jadwiga MIŁKOWSKA

Zestawienie roślin leczniczych Lubelszczyzny (I)
Перечень лекарственных растений Люблинского воеводства (I)
Medicinal Plants in the Lublin Province (I)

Występowanie roślin leczniczych w przyrodzie posiada bardzo często swoje specyficzne właściwości, uzależnione przede wszystkim od natury biologicznej samej rośliny, a następnie od całego szeregu czynników ekologicznych, z którymi natura ich została bardzo ściśle powiązana.

Jedne gatunki roślin mogą odznaczać się dużą plennością i łatwością przystosowania się na działanie niekorzystnych warunków zewnętrznych, drugie gatunki lecznicze, zwłaszcza mające duże wartości farmakopealne pod tym względem są bardzo wrażliwe. Są one bowiem związane często z regionem czy nawet obszarem o specyficznym klimacie, następnie z glebą, zespołem określonych gatunków i wielu innymi czynnikami, które stwarzają odpowiednie warunki do ich bytowania i rozwoju.

Z postępowaniem lecznictwa i powrotu do ziół i przetworów galenowych z roślin leczniczych powstaje niewątpliwie konieczność poznawania tych roślin, ich występowania i rozmieszczenia na terenie naszego kraju.

Wysuwa się zatem na plan pierwszy dokładna znajomość florystyczna roślin leczniczych, a następnie ich rozmieszczenia na obszarze ziem polskich, zwłaszcza gatunków rzadkich, poszukiwanych na rynku handlowym.

Wiadomą jest rzeczą, że te ostatnie narażone na ciągłą eksploatację nie mogą być już dla nas obojętne zarówno ze względu na ich występowanie w przyrodzie jak też w odniesieniu do ilościowego stanu w danym siedlisku.

Rośliny lecznicze dziko rosnące, wyniszczane przez człowieka lub wymierające na skutek jego działalności w związku z ciągłym wzrastaniem zapotrzebowania na rynku krajowym i zagranicznym wymagają przede wszystkim dokładnej inwentaryzacji. Dopiero wówczas, gdy będziemy znali ich stan, będziemy mogli dążyć do ochrony i zabezpieczenia ich przed dalszą dewastacją bądź w poszczególnych regionach,

badź też w skali krajowej. Zachodzi więc potrzeba zinwentaryzowania nie tylko rzadkich, lecz wszystkich gatunków roślin leczniczych, by w ten sposób można było włączyć je jako całość do ogólnego gospodarowania i ratowania niektórych poprzez wprowadzenie do kultur rolnych.

Praca niniejsza (część I: historyczna) jest zestawieniem gatunków roślin leczniczych występujących na Lubelszczyźnie. Oparta jest przede wszystkim na literaturze dotyczącej tego obszaru i na materiałach zielnikowych Zakładu Systematyki i Geografii Roślin UMCS w Lublinie oraz Botaniki Farmaceutycznej Ak. Med. w Lublinie.

Nadmienić należy, iż dokładniej została dotychczas opracowana północna i północno-wschodnia część Lubelszczyzny, nieco mniej dokładnie jej część środkowa, stosunkowo najslabiej część południowa.

Zbiory zielnikowe obejmujące rośliny zebrane w latach 1946—1956 są obfite ze środkowej i południowej części Lubelszczyzny, skromne zaś z jej części północnej.

Układ gatunków w tej pracy oparty został na kluczu: Rośliny Polskie — Szafer, Pawłowski, Kulczyński — wydanie drugie, 1953 r. Przy nazwie łacińskiej rośliny podawałam w nawiasie nazwę surowca.

Skróty nazwisk autorów

Przy podawaniu stanowisk zaczerpniętych z literatury zastosowałam pierwsze litery nazwiska cytowanego autora, natomiast liczby porządkowe 1, 2, 3 odnoszą się do prac poszczególnych autorów w spisie literatury.

(B.)	— Błoński	(P.)	— Paczoski
(E.)	— Eichler	(R.)	— Rostafiński
(F.)	— Fijałkowski	(Sac.)	— Sacewicz
(H.)	— Hempel	(Sm.)	— Siemienow
(Ka.)	— Karo	(Sl.)	— Sławiński
(Kop.)	— Koporska	(Szt.)	— Szteinbok
(Kw.)	— Kwieciński	(Sut.)	— Sutułow
(Ł.)	— Łapczyński	(Wg.)	— Waga
(M. D. Z.)	— Motyka, Dobrzański, Zawadzki	(Wc.)	— Wóycicki

Przy podawaniu stanowisk roślin na podstawie zbiorów zielnikowych użyłam również skrótów nazwisk z wykrzyknikiem.

(F.!)	— Fijałkowski	(Rz.!)	— Rożańska
(Kop.!)	— Koporska	(Sb.!)	— Skiba
(G.!)	— Grzesiuk	(Sk.!)	— Stasiak
(Kr.!)	— Krankowska	(Sz.!)	— Szynal
(M.!)	— Motyka	(T.!)	— Trzebiński
(Pg.!)	— Papuga	(W.!)	— Włosek
(Pl.!)	— Polakowska	(Z.!)	— Zimny
(Rb.!)	— Riabina	(Tl.!)	— Tuligłowicz
(Rk.!)	— Rukasz	(zb. stud.!)	— zbiory studentów
(Wł.!)	— zbiory własne		

Zestawienie roślin leczniczych

Polypodiaceae

1. *Athyrium filix — femina* (L.) Roth. (*Rhiz. Filicis* F. P. III). Wilgotne, mieszane lasy i zarośla, wąwozy lessowe, stoki wzgórz. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (sub *Asplenium Filix Femina* Bernh.) (Kw. 1); okolice Hańska pow. włodawski (Kw. 2); okolice Puław (sub *Asplenium Filix Femina* Bernh.) (Sm.); wzgórze Kazimierskie (Wc.); okolice Opola Lubelskiego, przy drodze do Skokowa (sub *Asplenium filix femina* Bernh.) (Sut.); Łagiewniki i Motycz k. Lublina, Janów Lubelski (F.!).
2. *Dryopteris filix — mas* (L.) Schott. (*Aspidium filix mas* Sw.), (*Rhiz. Filicis* F. P. III).
Lasy liściaste, mieszane i szpilkowe, stoki wzgórz, wąwozy lessowe, zaciemnione zbocza. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń, w małej ilości (sub *Polystichum filix mas* Roth.) (E. 1); Okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, bardzo obficie (Kw. 1); okolice Puław, często (Sm.); Okolice Kazimierza, występuje z *Athyrium filix femina* bardzo często (Szt.); (Wc.); Pietrzakowizna k. Lublina, Łagiewniki k. Lublina, Uhrynów, pow. Hrubieszów, Łiski (F.!).
3. *Polypodium vulgare* L. (*Rhiz. Polypodii*).
Cieniste zbocza, u stóp starych drzew, na skałach. Okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, na skraju lasu Muszyki (Kw. 1); Okolice Hańska, pow. włodawski, bardzo rzadko (Kw. 2); okolice Puław, często (Sm.); okolice Kazimierza, często (Szt.); zbocza wzgórz Kazimierskich (St); Huła Krzeszowska (F.!).; pod Potokiem, pow. Janów Lubelski (T.); nadl. Józefów, Sopot (Sz.!).

Equisetaceae

4. *Equisetum arvense* L. (*H-ba Equiseti* F. P. III).
Podmokłe pola, brzegi widnych lasów, ugory, rowy, miejsca piaszczyste i gliniaste. Okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, pospolicie (Kw. 1); okolice Hańska, pow. włodawski, często (Kw. 2); okolice Puław, często (Sm.); wzgórze Kazimierskie (Wc.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1); okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń, często (sub *E. arvense* L. v. *nemorosum*) (E. 2).
5. *Equisetum hiemale* L. (*H-ba Equiseti majoris*).
Wilgotne cieniste zbocza, łąki leśne, podmokłe widne lasy. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń, nielicznie (sub *E. hiemale* L. subsp. *hiemale genuin*) (E. 2); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, w lesie Zapowiedniku (Kw. 1); okolice Hańska, pow. włodawski, pod Szestnikami (Kw. 2); Kijany, pow. Lubartów (sub *E. hiemale v. genuin* L.) (B.); okolice Puław, na instyuckiej kępie, za Mokradkami, często (Sm.); okolice Lublina, nad Bystrzycą, na Rurach, za Kalinowszczyzną, niezbyt pospolicie (Ka.).

Lycopodiaceae

6. *Lycopodium clavatum* L. (*Lycopodium* F. P. III, *Spora Lycopodii*, *H-ba Lycopodii*).
Suche lasy, zwłaszcza sosnowe, wrzosowiska, parowy lessowe. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 2); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, w lesie Lysochy (Kw. 1); okolice Hańska, pow. włodawski, pospolicie (Kw. 2); oko-

lice Puław, dość często (Sm.); okolice Kazimierza, dość często (Szt.); pow. Lublin: Czerniejów (Kr.); Dys k. Lublina, Bystrzyca, Zemborzyce, Lipa, Strzelce, pow. Hrubieszów (F.); Bychawa, (Kr.); Piaski Luterskie, pod Emilianowem (T.), Kawęczyn k. Szczepieszyna (M.).

Pinaceae

7. *Abies alba* Mill. (*Resina Abietis*).
Północno wschodnia linia zasięgu przebiega na Lubelszczyźnie przez Łuków, Bełżec, Lubaczów. Zwierzyniec k. Zamościa, Cetnar k. Szczepieszyna (M.); Janów (T.); Długi Kąt, Krasnobród, pow. Biłgoraj i pow. Tomaszów (Kop.).
8. *Picea excelsa* (Lam.) Lk. (*Resina Pini* F. P. III).
Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Woroniec, pow. Biała Podlaska (sub *P. vulgaris* Link.) (Kw. 1); Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 2); okolice Puław (sub *P. vulgaris* Link.) (Sm.); okolice Kazimierza (Szt.); na stokach Bochohnicy i Mięćmierza pod Kazimierzem (Wc.); okolice Nałęczowa, w lesie Chanowskim (Sac.); Długi Kąt, Hucisko, Krasnobród, pow. Biłgoraj (Kop.).
9. *Larix decidua* Mill. (*L. europaea* DC.) (*Terebinthina laricina*, *Terebinthina veneta*).
Hodowany. Międzyrzec, pow. Radzyń, w ogrodach miejskich (Wg.), (E. 1); okolice Nałęczowa (Sac.); w lasku Czechowskim (Ka.); Czechówka k. Lublina (R.); Kolonia Gozdów, pow. Hrubieszów (F.); Między Urzędowem a Bełżycą około wsi Borzechowa (Wg.); Zwierzyniec (Sz.).
10. *Pinus silvestris* L. (*Terebinthina communis* F. P. III, *Balsamum Pini*, *Balsamum Terebinthinae*, *Resina Pini* F. P. III, *Turiones Pini*, *Fruct. Pini immaturus*).
Tworzy drzewostany czyste i mieszane. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolica Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); gmina Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 2); okolice Puław (Sm.); Firlej, pow. Lubartów (M.); okolice Kazimierza (Szt.); w Bochohnicy i Mięćmierzu pod Kazimierzem (Wc.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Dębówka k. Lublina (Kr.); Janów Lubelski (T.).

Cupressaceae

11. *Juniperus communis* L. (*Fruct. Juniperi* F. P. III, *Bacca Juniperi*, *Galbulus Juniperi*).
Lasy, gaje, pastwiska, zbocza, wąwozy itp. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); gmina Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 2); okolice Puław, po brzegach Wisły, bardzo rozpowszechniony (Sm.); Wąwolnica, pow. Puławy (M.); okolice Kazimierza, często (Szt.); (Sł.); na stokach Bochohnicy i Mięćmierza (Wc.); okolice Nałęczowa, pospolity (Sac.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Czerniejów, pow. Lublin (Kr.); Świdnik k. Lublina, Długie k. Lublina, Łągielniki i Ciecierzyn k. Lublina, Kraśnik (F.).

Betulaceae

12. *Betula verrucosa* Ehrh. (*Fol. Betulae* F. P. III, *Gemmae Betulae*).
Lasy, gaje, zręby, na zboczach wzgórz, w parowach, tafłowiska wysokie. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, razem z sosną tworzy las Lysochy (sub *B. alba* L.) (Kw. 1); Durne Bagno, pow. Włodawa (sub *B. alba* L.) (M. D. Z.); okolice Puław, dość często (sub *Betula alba* L.) (Sm.); okolice Kazimierza, średnio często (Szt.); (Wc.); okolice Opola Lubel-

kiego, po drodze do Łazisk (Sut.); Sobianowice k. Lublina (F.); pow. Hrubieszów (P. 1).

13. *Betula pubescens* Ehrh. (*Fol. Betulae* F. P. III, *Gemmae Betulae*).
Lasy mieszane i liściaste, zręby leśne, brzegi rzek, torfowiska. Durne Bagno, pow. włodawski (M. D. Z.); Wiezchowiska k. Lublina, Wrotków k. Lublina, Lipniak k. Lublina (F.); po brzegach Bugu w pow. Hrubieszów (P. 1); Szczebrzeszyn, Radeczna (R.).

Fagaceae

14. *Fagus sylvatica* L. (*Fruct. Fagi*).
Lasy na dobrej glebie. Około Czemiernik i Radzunia (Mk.); okolice Nałęczowa, w starym lesie Wojciechowskim (Sac.); Dzieszkowice, pow. Lublin, Cetnar k. Szczebrzeszyna (M.); w okolicach Zamościa (Wg.).
15. *Quercus robur* L. (*Q. pedunculata* Ehrh.) (*Cort. Quercus* F. P. III).
Lasy, na zboczach wzgórz, wąwozy lessowe na głębokich glebach. Biańska Puszcza (L. 3); okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, z sosną tworzy las Zapowiednik (Kw. 1); obficie występuje w pow. Włodawa (Kw. 2); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza (Wc.); (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); lasy kozłowieckie, ndl. Stary Tartak (M.); Rudnik k. Lublina, Swidnik k. Lublina (F.); ndl. Chełm, leśnictwo Sawin (M.); pow. Hrubieszów (P. 1).
16. *Quercus sessilis* Ehrh. (*Q. sessiflora* Salisb.) (*Cort. Quercus* F. P. III).
Lasy mieszane, zarośla wąwozów. Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 2); Włodawa, Niemce, pow. Lubartów (M.); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); Opole Lubelskie (Sut.); Jastkowice, Poniatowa, Dzieszkowice w pow. Hrubieszów (F.).

Salicaceae

17. *Populus nigra* L. (*Gemmae Populi*).
Aluwia nadrzeczne, rzadko tworzy lasy, przy drogach, w ogrodach, w parowach. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); w gminie Hańsk, pow. Włodawa, często (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, rzadko (Szt.); (Wc.).
18. *Populus balsamifera* L.
Niekiedy sadzona. Pochodzi z Ameryki Północnej. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń, bardzo rzadko (E. 1).
19. *Salix alba* L. (*Cort. Salicis*).
Wilgotne lasy, zalewiska rzeczne, nad rzekami, przydroża. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Puław, nad brzegami Łachy (Sm.); nad brzegami Bugu w pow. Hrubieszów (P. 1).

Cannabaceae

20. *Humulus lupulus* L. (*Lupulinum* F. P. III, *Glandulae Lupuli*, *Pilus glandulosus Lupuli*, *Strobilus Lupuli*, *Fruct. Lupuli*).
Wilgotne zarośla, wąwozy lessowe, w lasach między krzakami. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, często (Kw. 1); często w pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, nad brzegami rzeki Kurówki, na instyuckiej Kępie, często (Sm.); okolice Nałęczowa, dość pospolicie (Sac.); okolice Kazimierza, dość często (Szt.); okolice Opola, po drodze

do wsi Skoków (Sut.); Okolice Lublina: Ciecierzyn, Łagiewniki (F.!); Piaski Luterskie, na wzgórzu Kościelca (T.!); pow. Hrubieszów (P. 1).

21. *Cannabis sativa* L. (*H-ba Cannabis sativae*, *Fruct. Cannabis sativae*).
Uprawiane i niekiedy dziczące.

Urticaceae

22. *Urtica urens* L. (*Fol. Urticae*).
Ogrody, przydroża, rumowiska. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, w wielkiej ilości (Kw. 1); pospolita w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Kazimierza (Szt.); (Wc.); okolice Nałęczowa (Sac.); Opole Lubelskie (Sut.); pow. Hrubieszów, pospolita (P. 1).
23. *Urtica dioica* L. (*Fol. Urticae*).
Przychacia, zarośla, polany, olszyny, pastwiska. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pospolita w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, pospolita (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza (Szt.); (Wc.); Opole Lubelskie (Sut.); Świdnik k. Lublina (M.!); w pow. Hrubieszów, pospolita (P. 1).
24. *Parietaria officinalis* L. (*H-ba Parietariae*).
Przydroża, mury, ścianki. Tu i ówdzie dzicząca. Puławy, park (Kop.).

Loranthaceae

25. *Viscum album* L. (*H-ba Visci*).
Pasożytuje na drzewach liściastych i na sośnie, niekiedy na jodle. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); w pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, na *Corylus avellana* L. (Szt.); Jastkowice k. Lublina (F.!); Janów Lubelski (T.!); Szczepieszyn (M.).

Polygonaceae

26. *Rumex obtusifolius* L. (*Rad. Hydrolapathi*, *Rad. Lapathi*).
Zarośla, rowy, wilgotne lasy. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); w całej gminie Hańsk (Kw. 3); okolice Puław, na instytutckiej Kępie (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Opola Lubelskiego, przy drodze do Skokowa (Sut.).
27. *Rumex acetosa* L.
Łąki, rowy. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, po brzegach Kurówki (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Opola Lubelskiego, przy drodze do Skokowa (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1).
28. *Polygonum bistorta* L. (*Rhiz. Bistortae* F. P. III).
Łąki wilgotne, polany. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Świdnik, pow. Lublin (M.!); nad Bystrzycą pod wsią Rury i za Kalinowszczyzną oraz pod Ponikwodą koło Lublina dość pospolity (Ka.); Piaski Luterskie (T.!); Chełm, Łabunie, pow. Zamość, Zaniże, Brody Małe k. Szczepieszyna po prawej stronie dopływu Wieprza zw. Świnką, Rachanie, pow. Tomaszów (M. D. Z.).
29. *Polygonum hydropiper* L. (*H-ba Polygoni hydropiperis* F. P. III, *H-ba Hydro-piperis*).
Rowy, zarośla, przychacia; na miejscach wilgotnych. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk, Kul-

czyn, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, nad rzeką Kurówką, często (Sm.); okolice Opola, w drodze do Skokowa (Sut.).

30. *Polygonum avicularae* L. (*H-ba Polygoni avicularis* F. P. III).
Przydroża, pola, miejsca piaszczyste. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa, bardzo obficie (Kw. 3); okolice Puław, pospolicie (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); okolice Kazimierza, bardzo często (Szt.); pow. Hrubieszów (P. 1).

Chenopodiaceae

31. *Chenopodium album* L. (*H-ba Chenopodii albi*).
Pospolita roślina ruderalna. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa, bardzo obficie (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Lublin (Pl.); pow. Hrubieszów (P. 1).
32. *Chenopodium bonus — Henricus* L. (*H-ba Chenopodii boni — Henrici*, *H-ba Boni — Henrici*).
Roślina ruderalna. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Kazimierza (Szt.); okolice Lublina (Kop.).
33. *Spinacia oleracea* L.
Uprawiany jako jarzyna.
34. *Atriplex hortense* L. (*H-ba Atriplicis*).
Czasem uprawiana, tu i ówdzie dziczyła.

Caryophyllaceae

35. *Spergularia rubra* (L.) Presl. (*S. campestris* Asch.). (*H-ba Spergulariae*, *H-ba Arenariae rubrae*).
Piaszczyste miejsca, między, wśród zboża. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (*sub Arenaria rubra*) (E. 1); Łukowskie płaskowzgórze, w lesie Jaty, Warkocza, Jarzabka i Trupa (E. 1); pow. Włodawa, pospolicie (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); Gozdów, pow. Lubartów, lasy kozłowieckie, nadleśnictwo „Stary Tartak” (M.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Momoty, pow. Janów (B.).
36. *Herniaria glabra* L. (*H-ba Herniariae* F. P. III).
Słoneczne, piaszczyste miejsca. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Kratia, Wojciechów, pow. Włodawa (Kw. 3); nad jeziorem Firlej, pow. Lubartów (M.); okolice Puław (Sm.); okolice Kazimierza, bardzo często (Szt.); (Wc.); Podzamcze k. Bychawy (Kr.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); w okolicach Hrubieszowa (P. 1); Janów Lubelski (T.).
37. *Herniaria hirsuta* L. (*H-ba Herniariae* F. P. III).
Słoneczne, piaszczyste miejsca. Między Kratią i Hańskiem, pow. Włodawa (Kw. 3); Niemce, pow. Lubartów. Turka pod Lublinem (Kop.); okolice Puław (Sm.).

Euphorbiaceae

38. *Mercurialis annua* L. (*H-ba Mercurialis annuae*).
Ogrody, przychacia. Okolice Kazimierza (Wg.); (Sm.); (Szt.); Lublin, w ogrodzie przy ul. Podwale (Kop.).

39. *Mercurialis perennis* L. (*H-ba Mercurialis perennis*).
Cieniste zarośla i lasy. Dys pod Lublinem, Nasutów, „Stary Tartak”. Bezek,
pow. Chełm (Kop.).

Aristolochiaceae

40. *Asarum europaeum* L. (*H-ba Asari c. radicibus* F. P. III).
Lasy, zarośla, wąwozy. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice
Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Kratia, Wojciechów, pow. Włodawa
(Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice
Kazimierza, bardzo często (Szt.); (Wc.); okolice Lublina, w lesie Konop-
nickim, koło Dysa i w Zimnych Dołach (Ka.); Dębówka k. Lublina (Kr.);
okolice Hrubieszowa (P. 1); Bondyż, Zwierzyniec, pow. Zamość, Tomaszów
(B.).
41. *Aristolochia clematitis* L. (*H-ba Aristolochiae, Rad. Aristolochiae*).
Zarośla, płoty, łąki. Okolice Puław, na instyuckiej Kępie za wsią Wólką
Prefecką (Sm.); Piaski Lutęskie (T.!).

Berberidaceae

42. *Berberis vulgaris* L. (*Cort. radices Berberidis, Fruct. Berberidis, Bacca Ber-
beridis, Rad. Berberidis*).
Lasy i zarośla. Bialska puszcza (Ł. 3); Łukowskie płaskowzgórze w pobliżu
Zameczka (Ł. 1); okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronia,
pow. Biała Podlaska, w lesie Muszykach (Kw. 1); Hańsk, Kulczyn, pow. Włoda-
wa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa, w lesie Cynkowskim
i innych (Sac.); okolice Kazimierza, bardzo pospolity (Szt.); (Wc.); w okoli-
cach Lublina, obficie pod lasem Czechowskim, na Rurach i Sławinku (Ka.);
Dębówka k. Lublina (F.!). okolice Opola Lubelskiego (St.); Rogów, pow.
Hrubieszów (F.!). Bondyż, pow. Zamość (B.).

Ranunculaceae

43. *Actaea spicata* L. (*Rad. Actaeae spicatae, Rad. Christophorianae*).
Wilgotne, cieniste lasy liściaste, na stokach wzgórz. Łukowskie płaskowzgo-
rze, w lesie Trup (Ł. 1); Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław
(Sm.); okolice Kazimierza, często (Szt.), (Sł.); okolice Nałęczowa (Sac.); za
Wrotkowem k. Lublina i w lesie Konopnickim, dość obficie oraz koło Dysa
i na Zimnych Dołach (Ka.); Łągiwniki, Zagrody i Sobianowice k. Lublina (F.!),
Teresin, pow. Hrubieszów (H.); Kawęczyn k. Szczebrzeszyna (M.!). Zwierzy-
niec, pow. Zamość (B.).
44. *Cimicifuga europaea* Szpicz (*C. foetida* L. pro p.) (*H-ba Cimicifugae*).
Lasy i brzegi lasów, zarośla. Bialska puszcza (Ł. 3); Łukowskie płaskowzgorze,
w lesie różkowskim (Ł. 1); okolice Woronia, pow. Biała Podlaska, dość
często (Kw. 1); okolice Puław, w Celejowie (Sm.); okolice Kazimierza, często
(Szt.); (Wc.); (Sł.); okolice Nałęczowa, na górze Krzyżowej (Sac.); w okoli-
cach Lublina pospolicie, Czechówka, Dys, Sławinek, Zimne Doly (Ka.); Hele-
nów k. Lublina (F.!). Teresin, pow. Hrubieszów (H.); Tomaszów, Zamość (R.).
45. *Consolida regalis* S. F. Gray, (*Delphinium consolida* L.), (*Fl. Consolidae
regalis, Fl. Calcatripae, Sem. Calcatripae*).
Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronia, pow. Biała
Podlaska (Kw. 1); w pow. Włodawa, obficie (Kw. 3); okolice Puław (Sm.);
okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza (Szt.); okolice Opola Lubelskiego

- (Sut.); Bychawa, (Kr.); Sobianowice k. Lublina (F.); pow. Hrubieszów (P. 1); Szczębrzeszyn (M.); okolice Lublina, okolice Tomaszowa Lub. (Pg.).
46. *Aconitum callibotryon* Rchb. (*A. napellus* L.), (*Tuber Aconiti*, *Rad. Aconiti*, *H-ba Aconiti*).
Zdziczały. Okolice Międzyrzeca, w obrębach leśnych Bercza i Zachajki, pow. Radzyń (E. 1); pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, za Włostowicami (Sm.); (Wg.); Roślina chroniona.
47. *Clematis vitalba* L. (*H-ba Clematidis vitalbae*).
W zaroślach. Okolice Puław (Sm.); Zbocza Kazimierza (R.); (Wg.); (Wc.); (Szt.); (Śl.).
48. *Clematis recta* L. (*H-ba Clematidis rectae*).
Łąki i zarośla, pola, lasy, na stokach wzgórz, na wapiennej glebie. Okolice Puław, dość często (Sm.); (Kop.); okolice Nałęczowa, na górze Krzyżowej (Sac.); okolice Kazimierza (Wg.); (Wc.); (Szt.); (Śl.); (R.); Turka i Zemborzyce k. Lublina, Wilkołaz i Popkowice pod Kraśnikiem (Kop); Kosobudy k. Zamościa (M.); Biała Góra pod Tomaszowem (B.); w Kol. Brudek, Łabuniach i Kątach k. Zamościa, bardzo licznie, mniej licznie w Krężnicy, w Hucie Borowskiej, Ratoszynie i Bórowie k. Opola Lub., Rogowie, Czechówce i Dołhobyczowie k. Hrubieszowa, Janowie, Ludwinowie, Leszczanach, Kumowie i Wierchowiskach k. Chełma, koło Józefowa, Dzierzkowic, Kraśnika (F.).
49. *Hepatica nobilis* Garsaut. (*H. triloba* Gilib.), (*H-ba Hepaticae*).
Cieniste lasy i zarośla. Łukowskie płaskowzgórze, okolice Zameczka (Ł. 1); okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Hańsk, Wojciechów, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); wzgórzka Kazimierskie (Wc.); nadl. Susiec, pow. Zamość (Sz!).
50. *Adonis vernalis* L. (*H-ba Adonidis vernalis* F. P. III).
Ugory i słoneczne zbocza, widne lasy, na podłożu wapiennym. Okolice Puław, nie często (Sm.); koło Kazimierza (Wg.); (Szt.); (R.); Mięcmierz (Wc.); pod wsią Rury k. Lublina (Ka.); Długie k. Lublina (F.); na Górze Stawskiej pod Chełmem (Ł. 1);* (Ka.); Teresin, pow. Hrubieszów (H.); Zamojskie (R.); Biłgorajskie (Kop.); Rudnik k. Lublina, Kol. Dąbrowa, Łabunie i Kąty k. Zamościa, Rogów k. Hrubieszowa i Kumów k. Chełma, mniej bogate stanowiska w Janowie k. Chełma i Barchaczowie k. Zamościa (F.). Roślina chroniona.

Nymphaeaceae

51. *Nymphaea alba* L. (*Fl. Nymphaeae*, *Rhiz. Nymphaeae*).
Stawy, jeziora. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, w zatokach rzeki Krzny (Kw. 1); pow. Włodawa (Kw. 3); Kijany, pow. Lubartów (B.); Samokłęski (M.); okolice Puław, w Wólce Prefeckiej i Wójtowicach, często (Sm.); Opole Lubelskie (Sut.); Józefów nad Wisłą, Nasutów (Kop.); Rejowiec, pow. Chełm, Krasnystaw, Modliborzyce, pow. Janów, Krynice, pow. Tomaszów (B.); w wodzie Bugu i Huczwy k. Hrubieszowa (P. 1). Pod częściową ochroną.
52. *Nymphaea candida* Presl. (*Fl. Nymphaeae*, *Rhiz. Nymphaeae*).
Stawy. Nasutów (Kop.).
53. *Nuphar luteum* L. (Sm.) (*Rhiz. Nupharis*, *Rhiz. Nymphaeae luteae*).
Stawy, jeziora. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Terespol (P. 2) i Woroniec w pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa (Kw. 3); Kijany, pow. Lubartów, Rejowiec, pow. Chełm, Krasnystaw (B.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.); w wodzie Bugu i Huczwy koło

Hrubieszowa (P. 1); Bondyż, pow. Zamość, Modliborzyce pod Janowem, Momoty, pow. Janów, Biłgoraj, Krynice, pow. Tomaszów (B.).

Papaveraceae

54. *Papaver argemone* L.
Piaski, pola. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); pow. Włodawa, nie rzadko (Kw. 3); Puławy (G.); Lublin i okolice (Kop.); między Strzyżowem i Uściługiem w pow. Hrubieszów, dość rzadko (P. 1).
55. *Papaver dubium* L.
Pola, przydroża, Terespol, pow. Biała Podlaska (P. 2); okolice Puław, często (Sm.); koło Hrubieszowa, bardzo rzadko (P. 1).
56. *Papaver rhoeas* L. (*Fl. Rhoeados*, *Fl. Papaveris rhoedos*, *Petala Rhoeados*).
Pola. Terespol, pow. Biała Podlaska (P. 2); okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Hańsk, Kulczyn, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, dość rzadko (Szt.); okolice Lublina (F.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); koło Hrubieszowa (P. 1).
57. *Papaver somniferum* L. (*Capita Papaveris*, *Fruct. Papaveris immaturus*).
Hodowany, niekiedy dziczeje.
58. *Chelidonium maius* L. (*H-ba Chelidonii* F. P. III, *Rad. Chelidonii*).
Przydroża, rumowiska, szczeliny skał, zarośla. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Terespol (P. 2) i Woroniec w pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa, bardzo często (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, bardzo pospolity (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1).
59. *Corydalis solida* Sm. (*Bulbus Corydalis*, *H-ba Corydalis*).
Lasy liściaste, zarośla. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); przy wjeździe z Hańska do lasu Macoszyńskiego, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, za Włostowicami, na instyuckiej Kępie w parku, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); Wzgórza Kazimierskie (Wc.); okolice Lublina, w parowie na Dysie w dużej ilości (Ka.); Ciecierzyn k. Lublina (F.); Łysaków, pow. Janów (T.); Lublin, park miejski (Wl.).
60. *Fumaria officinalis* L. (*H-ba Fumariae*).
Pola, płoty ogrodów. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa, często (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa, park (Sac.); wzgórza Kazimierskie (Wc.); Opole Lubelskie (Sut.); Okolice Lublina (F.); Piaski Luterskie (T.); okolice Hrubieszowa (P. 1); Kąty k. Zwierzyńca (Rb.).

Cruciferae

61. *Cardamine amara* L. (*H-ba Cardamines*, *H-ba C. amarae*).
Nad strumieniami i źródłami leśnymi w miejscach wilgotnych. Okolice Międzyrzeca, bardzo rzadko (E. 1); Lukowskie płaskowzgórze, w dawnych fosach Zameczka (Ł. 1); Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Piaski Luterskie (T.); Nadleśnictwo Chełm, leśnictwo Sawin (M.); pow. Hrubieszów (P. 1).
62. *Cardamine pratensis* L. (*H-ba Cardamines*, *H-ba C. pratensis*).
Wilgotne łąki. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, bardzo obficie (Kw. 1); pow. Włodawa, pospolita (Kw. 3); okolice Puław, w lasach na instyuckiej Kępie w parku, często (Sm.); okolice Nałęczowa, pospolicie (Sac.); okolice Kazimierza, średnio często (Szt.);

- Długie k. Lublina, nad Bystrzycą (F.!); Opole Lubelskie (Sut.); Piaski Luterskie (T.!); pow. Hrubieszów (P. 1).
63. *Nasturtium officinale* R. Br. (*H-ba Nasturtii aquatici*).
Rowy, źródła, potoki, pole uprawne, łąki, Lublin (F.!); Łuszczów k. Lublina nad Bystrzycą (F.!); Gardzienice pod Piaskami Luterskimi (Kop.).
64. *Erysimum cheiranthoides* L. (*H-ba Erysimi, Sem. Erysimi*).
Pola, przydroża, rumowiska, łąki, na piaszczystym podłożu. Okolice Międzyrzecz, pow. Radzyń (E. 1); Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Kazimierza, średnio często (Szt.); wzgórze Kazimierskie (Wc.); Łuszczów k. Lublina, nad Bystrzycą, Lublin, przy Czechówce (F.!); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1).
65. *Brassica oleracea* L.
Hodowana w rozlicznych odmianach, czasem dziczejąca.
66. *Brassica napus* L. (*Sem. Napi*).
Hodowany w licznych odmianach.
67. *Brassica campestris* L. (*B. rapa* L.).
Hodowana w licznych odmianach.
68. *Brassica nigra* (L.) Koch. (*Sem. Sinapis nigrae* F. P. III).
Zarośla, rowy, jako roślina uprawna i dziczejąca.
69. *Sinapis arvensis* L.
Wszędzie po polach bardzo pospolita jako chwast. Okolice Międzyrzecz, pow. Radzyń (E. 1); pow. Włodawa, pospolita (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); Huta Borowska, pow. Lublin (F.!); Rudnik k. Lublina (F.!); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1).
70. *Sinapis alba* L. (*Sem. Sinapis albae, Sem. Erucae*).
Tu i ówdzie zdziczała niekiedy jako chwast polny. Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (R.); (Sm.); na Rurach koło Lublina, obficie (Ka.); Opole Lubelskie (Sut.); Zamość (R.).
71. *Armoracia lapatifolia* Gilib. (*Cochlearia armoracia* L.), (*Rad. Armoraciae, Rad. Cochleariae armoraciae*).
Uprawiany po ogródkach i dziczejący często po przydrożach, rowach.
72. *Camelina sativa* (L.) Cr. (*Sem. Camelinae*).
Pola, przydroża, zbocza lessowe, na piaszczystym podłożu. Okolice Międzyrzecz, pow. Radzyń (E. 1); Hańsk, Kulczyn, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); Długie k. Lublina (F.!); pow. Hrubieszów (P. 1).
73. *Thlaspi arvense* L.
Pola, brzegi dróg. Okolice Międzyrzecz, pow. Radzyń (Kw. 1); Terespol (P. 2) i Woroniec pow. Biała Podlaska, dość rzadko (Kw. 1); pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, nie często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Lublina (F.!); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Piaski Luterskie pod wzgórzem Kościelca (T.!); pow. Hrubieszów (P. 1).
74. *Capsella bursa — pastoris* (L.) Med. (*H-ba Bursae pastoris, H-ba Capsellae*).
Pola, śmietniki, przydroża, łąki, miejsca suche. Okolice Międzyrzecz, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa, pospolity (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (R.); Huta Borowska, pow. Lublin (F.!); Piaski Luterskie (T.!); pow. Hrubieszów (P. 1).
75. *Raphanus sativus* L. (*Rad. Raphani*).
Powszechnie w kulturze; w wyjątkowych wypadkach dziczeje.

Droseraceae

76. *Drosera rotundifolia* L. (*H-ba Droserae*).
Torfowiska wysokie, mokre pastwiska. Łukowskie płaskowzgórze (Ł. 1); okolice Międzyrzeca (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, przy brzegu rzeki Krzny (Kw. 1); Szczestniki, pow. Włodawa (Kw. 3); Zezulin, pow. Lubartów (B.); nad jeziorem Firlej (Z.!); okolice Puław (Sm.); okolice Lublina pod wsią Rury (Ka.); okolice Opola Lubelskiego, przy wsi Emilczyn (Sut.); Zwierzyniec, pow. Zamość, Momoty, pow. Janów, Biłgoraj, Krynice pow. Tomaszów, Tomaszów (B.). Roślina chroniona.

Violaceae

77. *Viola odorata* L. (*H-ba Viola odoratae*, Rad. *Viola odoratae*).
Zarośla, wilgotne lasy. Łukowskie płaskowzgórze, w okopisku Zameczka (Ł. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk, Kulczyn, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, na instytuckiej Kępie, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); (Wc.); pod lasem Czechowskim, często (Ka.); okolice Lublina (M.!); Helenów k. Lublina (F.!); pow. Hrubieszów (P. 1).

Guttiferae

78. *Hypericum humifusum* L.
Piaszczyste miejsca, ugory, brzegi wód i rowów. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Łukowskie płaskowzgórze, pod Borkiem (Ł. 1); Szczestniki, pow. Włodawa (Kw. 3); Niemce, pow. Lubartów (M.!); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); Krężnica Jara, pow. Lublin, Motycz (F.!); Łosień, Wysokie pod Turobinem, pow. Krasnystaw (B.).
79. *Hypericum perforatum* L. (*H-ba Hyperici*).
Zarośla, suche wzgórza, łąki, lasy mieszane, na wapieniu i lessie. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Terespol, Chotyłów (P. 2) i w okolicach Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa, pospolity (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa, pospolity (Sac.); okolice Kazimierza, bardzo pospolity (Szt.); Huta Borowska, Ratoszyn w pow. Lublin, Emilianów, Dębówka, Łagiewniki k. Lublina (F.!); Dębowiec, pow. Hrubieszów (F.!); Szczebrzeszyn (M.!).
80. *Hypericum maculatum* Cr. (*H. quadrangulum* L. pro p.), (*H-ba Hyperici*).
Łąki, widne zarośla i lasy. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Świstów, Kulczyn, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, nad rzeką Kurówką (Sm.); Ciecierzyn k. Lublina (F.!).
81. *Hypericum acutum* M n c h. (*H. tetrapterum* Fr.), (*H-ba Hyperici*).
Mokradła, rowy, lasy. Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, nie często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza (Szt.); (Wc.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.); Piaski Luterskie, na łąkach kembłowskich (T.!); pod wsią Horodyzyczne pod Chelmem (Ka.).

Crassulaceae

82. *Sedum acre* L. (*H-ba Sedi acris*).
Skały, kamieńce, suche stoki, mury. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, rzadko (Kw. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość pospolita roślina (Sm.); okolice Nałęczowa, miejscami (Sac.); okolice Kazimierza, bardzo często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1).

83. *Sempervivum soboliferum* L.

Skały, piaski, wzgórz piaszczyste, lasy. Krężnica pod Lublinem, Irena pod Zaklikowem (Kop.); koło Zaklikowa (Wg.); Biłgoraj (R.).

*Saxifragaceae*84. *Ribes nigrum* L. (*Fruct. Ribis nigri*, *Fol. Ribis nigri*).

Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Terespol, pow. Biała Podlaska (P. 2); Kratia, Dubeczno, Kulczyn, Majdan Stary, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, po brzegach rzeki Kurówki (Sm.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Janów Lubelski, nad rzeczką Trzebną (T.!); Pod częściową ochroną.

85. *Ribes vulgare* Lam. (*R. rubrum* L. pro p.), (*Fruct. Ribis vulgaris*).

W rozmaitych formach hodowane po ogrodach. Okolice Międzyrzeca (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, w małej ilości (Kw. 1); pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, nad rzeką Kurówką (Sm.); Dębówka k. Lublina (Kr.!); pow. Hrubieszów naprzeciw Uściługa (P. 1); Janów Lubelski, za wsią Ruda (T!).

*Rosaceae*86. *Filipendula ulmaria* (L.) Maxim. (*Fl. Ulmariae* F. P. III, *Fl. Spiraeae*, *Fl. Filipendulae ulmariae*).

Wilgotne łąki, brzegi wód. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, po brzegach lasu Muszyki, rośnie w znacznej ilości (Kw. 1); pow. Włodawa, pospolita (Kw. 3); Włodawa, dolina rzeki Bugu (M.!); okolice Puław, po brzegach rzeki Kurówki (Sm.); okolice Nałęczowa, u stóp góry Krzyżowej (Sac.); Chodel, pow. Lublin, Dębówka k. Lublina Ciecierzyn k. Lublina (F.!); okolice Hrubieszowa (P. 1); Zaniże (M. D. Z.).

87. *Filipendula hexapetala* Gilib. (*Rad. Ulmariae*, *Rad. Filipendulae*).

Suche zbocza, zarośla i widne lasy. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (*sub Spiraea Filipendula* L.) (E. 1); Terespol, pow. Biała Podlaska (P. 2); Ujazdów, Kratia, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (*sub Spiraea Filipendula* L.) (Sm.); okolice Nałęczowa, na górze Krzyżowej (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); okolice Lublina, za Kalinowszczyzną i pod wsią Ponikwody, bardzo pospolita (*sub Spiraea Filipendula* L.) (Ka.); koło Lublina, Długie, Ciecierzyn, Łagiewniki, Rudnik, Jastków (F.!); Emilianów, pow. Lublin (T.!); koło Hrubieszowa (*sub Spiraea Filipendula* L.) (P. 1); dolina Sołokiji k. Machnowa, pow. Tomaszów (M. D. Z.).

88. *Rosa canina* L. (*Fruct. Rosae* F. P. III, *Fruct. Cynosbati*).

Przy drogach, w lasach, na zboczach lessowych. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); koło Terespoła (P. 2) i Worońca w pow. Biała Podlaska, rzadko (Kw. 1); pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Kazimierza (Wc.); (Szt.); (Sł.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Lublina: Czechówka, Dębówka (M.!); Janów Lubelski, las pod Pikulami (T.!); Rogów, pow. Hrubieszów (F!).

89. *Rubus idaeus* L. (*Fruct. Rubi idaei recens* F. P. III, *Fruct. Rubi idaei*, *Bacca Rubi idaei*).

Lasy, zarośla, zręby. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); pod Kulczynem, pow. Włodawa (Kw. 3); Włodawa (M.!); okolice Puław, nad brzegiem rzeki Kurówki, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); wzgórzka Kazimierskie (Wc.); Olszowiec, pow. Lublin (Kr.!); okolice Opola Lubelskiego po drodze do Skokowa (Sut.).

90. *Fragaria vesca* L. (*H-ba Fragariae*, *Fruct. Fragariae*).
Lasy, zręby, suche zbocza. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa, bardzo obficie (Kw. 3); okolice Puław, pospolita (Sac.); okolice Nałęczowa, pospolita (Sac.); okolice Kazimierza bardzo często (Szt.); (Wc.); okolice Lublina: Dębówka, Długie, Ciecierzyn, Zemborzyce (F.!); Huta Borowska (F.!); Opole Lubelskie (Sut.); Piaski Luterskie, wzgórze Kościelca (T.!); pow. Hrubieszów w Szperówce k. Szczebieszyna (M.!).
91. *Fragaria moschata* Duch. (*F. elatior* Ehrh.).
Lasy liściaste, zarośla, zręby, rzadziej na suchych zboczach. Jawidz, Kamienna Góra, pow. Lubartów (Kop.); okolice Puław, we wsi Parchatka, dość często (Sm.); Dys pod Lublinem, Minkowice, Łańcuchów, pow. Lublin (Kop.); Lipniak, Rudnik, Długie, Dębówka k. Lublina, pow. Hrubieszów (P. 1).
92. *Fragaria viridis* Duch. (*F. collina* Ehrh.).
Słoneczne wzgórza, zręby, zarośla, szczególnie na wapieniu. Okolice Puław, nad Kurówką (Sm.); Ru:ry pod Lublinem (Kop.); Teresin, pow. Hrubieszów (H.).
93. *Potentilla erecta* (L.) Hampe, (*P. silvestris* Neck., *P. Tormentilla* Neck.), (*Rhiz. Tormentillae* F. P. III).
Pastwiska, torfowiska, zarośla, łąki, widne lasy, szczególnie na wilgotnej glebie. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Terespol (P. 2) i Woroniec w pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa, obficie (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa, w lesie Wojciechowskim (Sac.); okolice Kazimierza, średnio często (Szt.); (Wc.); Rudnik k. Lublina (F.!); Opole Lubelskie (Sut.); Piaski Luterskie, las kembłowski (T.!); Szczebieszyn (M.!); Dolina Sołokiji k. Machnowa, pow. Tomaszów (M. D. Z.).
94. *Potentilla anserina* L. (*H-ba Anserinae*, *H-ba Potentillae anserinae*).
Pastwiska, rowy, łąki, przychacia itp. miejsca. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Terespol (P. 2) i Woroniec w pow. Biała Podlaska (Kw. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, bardzo często (Szt.); Huta Borowska, pow. Lublin (F.!); Opole Lubelskie (Sut.); Piaski Luterskie (T.!); pow. Hrubieszów (P. 1); Zaniże, Brody Małe k. Szczebieszyna, łąka po prawej stronie dopływu Wieprza zw. Świnką (M. D. Z.).
95. *Geum rivale* L. (*Rad. Gei rivalis*, *Rad. Caryophyllatae aquaticae*).
Olszyny, mokre łąki, zarośla. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Terespol (P. 2) i Woroniec pow. Biała Podlaska (Kw. 1); w gminie Hańsk, pow. Włodawa, pospolity (Kw. 3); okolice Puław, po brzegach rzeki Kurówki, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); pospolicie nad Bystrycą pod Rurami, na Bronowicach i Tatarach k. Lublina (Ka.); Ciecierzyn, Długie i Borów k. Lublina (F.!); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Piaski Luterskie (T.!); pow. Hrubieszów (P. 1); Zaniże i Brody Małe k. Szczebieszyna po prawej stronie dopływu Wieprza zwanego Świnką. Żdanów k. Zamościa w dolinie Topornicy (M. D. Z.).
96. *Geum urbanum* L. (*Rad. Gei urbani*, *Rad. Caryophyllatae*).
Wilgotne lasy, zarośla, rowy, przychacia, na podłożu piaszczysto-próchnicznym, próchniczno-lessowym i lessowym. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); w całej gminie Hańsk, pospolity (Kw. 3); Włodawa (M.!); Samoklęski, pow. Lubartów (M.!); lasy Kozłowieckie, nadleśnictwo „Stary Tartak” (M.!); okolice Puław, dość często (Sm.);

- okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); okolice Lublina, Sobianowice (F.); Ciecierzyn, Dębówka (M.).
97. *Agrimonia eupatoria* L. (*H-ba Agrimoniae*).
Zarośla, przydroża, suche łąki i zbocza. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa, za Górą Krzyżową (Sac.); okolice Kazimierza, średnio często (Szt.); Rudnik, Sobianowice k. Lublina (F.); Podzamcze k. Bychawy (Kr.); Piaski Luterskie, lasek za wzgórzem Kościelca (T.); pow. Hrubieszów (P. 1).
98. *Agrimonia odorata* Mill. (*H-ba Agrimoniae odoratae*).
Zarośla, żręby, wilgotne miejsca, dość rzadko. Okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3).
99. *Sanguisorba officinalis* L. (*H-ba Sanguisorbae, Rad. Sanguisorbae*).
Wilgotne łąki. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Łukowskie płasko-wzgórze, rzadko (Ł. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, po brzegach lasu Muszyki (Kw. 1); pow. Włodawa, często (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); Świdnik, Majdan, Rudnik k. Lublina (F.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.); Potoczek (T.) i Momoty w pow. Janów Lub., Krynice, pow. Tomaszów (B.).
100. *Crataegus monogyna* Jacq. (*Fl. Crataegi, Fruct. Crataegi*).
W zaroślach, na zboczach, żrębach i w widnych lasach. Pow. Włodawa, często (*sub Mespilus monogyna* Willd.) (Kw. 3); okolice Puław, nad Wisłą za wsią Wólka Gołębska (Sm.); okolice Nałęczowa, góra Krzyżowa (Sac.); okolice Kazimierza (Śl.); okolice Lublina: Rudnik, Zagrody, Długie, Czechów, Jakubowice Końskie, Sobianowice, Helenów, Dębowice, Pliszczyn, Dys (F.); pow. Hrubieszów (P. 1):
101. *Crataegus oxyacantha* L. (*Fl. Crataegi, Fruct. Crataegi*).
Lasy, zarośla, skały, zbocza, żręby. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza (Wc.); Długie k. Lublina (F.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.).
102. *Pirus communis* L.
Dziko w lasach liściastych, zwłaszcza często na miedzach i przy drogach. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, na instytutckiej Kępie (Sm.); okolice Nałęczowa, pojedynczo (Sac.); okolice Kazimierza (Szt.); Bychawa, pow. Lublin (Kr.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1); Janów Lubelski, wąwozy za wsią Białą (T.).
103. *Malus domestica* B o r b.
Powszechnie hodowana. Obejmuje b. liczne odmiany, powstałe ze skrzyżowania różnych gatunków dzikich.
104. *Sorbus aucuparia* L. (*Fruct. Sorbi, Bacca Sorbi*).
Lasy, zarośla. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (*sub Pyrus aucuparia*) (E. 1); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (*sub Pyrus aucuparia* Gaertn.) (Sac.); okolice Kazimierza, rzadko (*sub Pyrus aucupariu* Gaertn.) (Szt.); Wzgórze Kazimierskie (Wc.); Lipniak i Konopnica k. Lublina (F.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1).
105. *Prunus spinosa* L. (*Fl. Pruni spinosae*).
Słoneczne zbocza, brzegi lasów, miedze. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); pow. Włodawa, pospolita (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Kazimierza, bardzo często (Szt.); (Wc.); okolice Nałęczowa, bardzo pospolita na

- Górze Krzyżowej (Sac.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Czerwień, pow. Lublin (Kr.); Rudnik k. Lublina (F.).
106. *Prunus domestica* L.
Często hodowana. Pochodzi z Azji.
107. *Padus avium* Mill. (*Prunus padus* L.), (*Cort. Pruni padi*, *Fl. Pruni padi*, *Fruct. Pruni padi*).
Wilgotne lasy, w zaroślach, na wzgórzach. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); koło Terespolu, pow. Biała Podlaska (P. 2); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, średnio często (Szt.); Rudnik, Helenów, Kol. Sławinek k. Lublina (F.); Janów Lubelski (T.).
108. *Cerasus avium* (L.) Moench. (*Prunus avium* L.).
~ Hodowana i często zdziczała.
109. *Cerasus vulgaris* Mill. (*Prunus cerasus* L.), (*Fruct. Pruni cerasi*, *Stipites Cerasorum*).
Hodowana. Pochodzi z Azji.

Papilionaceae

110. *Genista germanica* L. (*H-ba Genistae*).
Widne lasy, zwłaszcza sosnowe, słoneczne wzgórze. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Bialska puszcza (Ł. 3); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, w lesie Zapowiedniku, dość często (Kw. 1); Łukowskie płaskowzgórze, w lesie ryżkowskim (Ł. 1); Kulczyn, Kratia, Wojciechów, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); w okolicach Lublina, w lasku Czechowskim, na Kaleniu i koło parowu na Dysie, ale wszędzie dość rzadko (Ka.); Majdan, Ciecierzyn, Kol. Rudnik, Dzierzkowice, Ratoszyn (F.); Gałęzów, pow. Lublin (Kr.); Janów Lubelski, las pod Pikulami (T.); Dominów k. Lublina (Sz.).
111. *Genista tinctoria* L. (*H-ba Genistae*).
Suche lasy, zarośla, słoneczne wzgórze. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, w lesie Zapowiedniku, dość często (Kw. 1); Hańsk, Kratia, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); Huta Borowska, Chodel, pow. Lublin (F.); Jasków, Łagiewniki (M.); oraz Sobianowice, Ciecierzyn, Helenów, Dąbrowica k. Lublina (F.); Piaski Luterskie (T.); koło Hrubieszowa (P. 1).
112. *Sarothamnus scoparius* (L.) Wimm. (*H-ba Spartii scopari*, *H-ba Genistae scopariae*, *Fl. Spartii scoparii*, *Fl. Genistae scopariae*).
Piaszczyste lasy, wzgórze słoneczne. Lubowiec, pow. Włodawa (Kw. 3); nad jeziorem Firlej, pow. Lubartów (M.); okolice Puław, za wsią Mokradkami, dość często (Sm.); Puławy, Bełżyce, Opole Lubelskie (R.); Swidnik, pow. Lublin (M.); Janów Lub. pod Wolica (T.); Zwierzyniec, pow. Zamość (Rb.).
113. *Ononis spinosa* L. (*Rad. Ononidis* F. P. III).
Suche łąki, przydroża. Okolice Puław, po brzegu Wisły (Sm.); okolice Kazimierza, na wzgórzu Trzech Krzyży, dość często (Szt.); Łabunie k. Zamościa (F.).
114. *Melilotus officinalis* (L.) Med. (*H-ba Meliloti* F. P. III).
Zarośla, łąki, przydroża. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa, nierzadko (Kw. 3); okolice Puław często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, średnio często (Szt.); Lublin, Czechówka (Pl.); Opole Lubelskie (Sut.); Teresin, pow. Hrubieszów (H.); Izbica, pow. Krasnystaw, Krasnystaw, Chełm, Zamość, pow. Tomaszów (B.).

115. *Robinia pseudoacacia* L. (*Fl. Pseudoacaciae*, *Fl. Acaciae albae*). Często sadzona wzdłuż dróg i po stokach. Pochodzi z Ameryki Północnej. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często za wsią Parchatka (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); Lublin (Pl.); Janów Lubelski (T!).
116. *Colutea arborescens* L. (*Fol. Coluteae arborescentis*, *H-ba Coluteae*). Hodowana nieraz po parkach.
117. *Astragalus glycyphyllos* L. (*H-ba Glycyphylli*, *H-ba Astragali*). Widne lasy, zarośla, stoki wzgórz. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Chotyłów, pow. Biała Podlaska (P. 2); pow. Włodawa, często (Kw. 3); okolice Puław, po brzegach Kurówki, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza często (Szt.); (Wc.); Olszowiec, pow. Lublin (Kr.); koło Hrubieszowa (P. 1).

Thymelaeaceae

118. *Daphne mezereum* L. (*Cort. Mezerei*). Cieniste lasy i zarośla. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Łukowskie płaskowzgórze, okolice Zameczka (L. 1); Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, za wsią Włostowicami, często (Sm.); okolice Nałęczowa, mało w wąwozach zachodnich, więcej na górze Krzyżowej i wąwozie Lukoszyńskim, w lesie koło Gaju (Sac.); okolice Lublina, w lasku Czechowskim, rzadko pod Dysem i na Zimnych Dołach, na Kaleniu (Ka.); Helenów k. Lublina (F.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.); Piaski Luterskie, las pod Józefowem (T.); Janów Lubelski (T.); Wysokie, pow. Krasnystaw, Krasnobród, Zwierzyniec, pow. Zamość, Kraśnik, pow. Janów Lubelski (B.). Roślina chroniona.

Eleagnaceae

119. *Hippophaë rhamnoides* L. (*Fruct. Hippophaës*). Hodowany w parkach. Niekiedy zdziczały. Ciecierzyn k. Lublina. Prawdopodobnie zdziczały (F.).

Lythraceae

120. *Lythrum salicaria* L. (*Fl. Salicariae*, *H-ba Salicariae*, *Rad. Salicariae*). Mokre łąki, rowy, brzegi stawów. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, po brzegach rzeki Kurówki, Łachy (Sm.); okolice Nałęczowa w Bochothnicy (Sac.); okolice Kazimierza, średnio często (Szt.), okolice Lublina, Sławinek, Czechówka, Borów (F.); Piaski Luterskie, Emilianów, łąki kembłowskie (T.); Targowisko, dolina Poru w pow. Krasnystaw (M. D. Z.); Obrowiec, pow. Hrubieszów (F!).

Malvaceae

121. *Malva silvestris* L. (*Fl. Malvae* F. P. III). Przydroża, przychacia. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, bardzo obficie (Kw. 1); pow. Włodawa, pospolicie (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Szt.); pow. Hrubieszów (P. 1).
122. *Malva neglecta* Wallr. (*H-ba Malvae neglectae*). Przydroża, przychacia. Pow. Włodawa, pospolity (Kw. 3); okolice Puław, po

brzegach Wisły, w Włostowicach, dość często (Sm.); okolica Opola Lubelskiego (Sut.); Lublin, Czechówka (Pl.); pow. Hrubieszów (P. 1).

Tiliaceae

123. *Tilia cordata* Mill. (*T. parvifolia* Ehrh., *T. ulmifolia* Scop.), (*Infl. Tiliae* F. P. III, *Fl. Tiliae*).
Lasy. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Bialska puszcza (Ł. 3); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, za wsią Parchatka, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza (Szt.); (Wc.); okolice Lublina: Pietrzakowizna, Kol. Krępiec, Dębówka, Lipniak, Wrotków, Ciecierzyn, Sobianowice, Dzierżkowice, Wólka Leszczańska (F.); Piaski Luterskie (T.); okolice Kraśnika (F.); pow. Hrubieszów (P. 1).
124. *Tilia platyphyllos* Scop. (*T. grandifolia* Ehrh.), (*Infl. Tiliae* F. P. III, *Fl. Tiliae*).
Lasy, zarośla, chętnie na podłożu skalistym. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); park w Hańsku, pow. Włodawa (Kw. 3); Sobianowice i Ciecierzyn k. Lublina (F.).

Linaceae

125. *Linum catharticum* L. (*H-ba Lini cathartici*).
Łąki, pastwiska. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa, pospolity (Sac.); okolice Kazimierza (Szt.); Opole Lubelskie (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1); Zdanów k. Zamościa, w dolinie Topornicy, Rachanie, pow. Tomaszów (M. D. Z.).
126. *Linum usitatissimum* L. (*Sem. Lini* F. P. III).
Uprawiany.

Geraniaceae

127. *Geranium sanguineum* L. (*H-ba Geranii sanguinei*, *Rad. Geranii sanguinei*).
Słoneczne zbocza, suche lasy. Okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Wojciechów, Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3); Ochoża k. Parczewa (M.); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, średnio często (Szt.); (Wc.); Sobianowice i Dys k. Lublina (F.); Teresin, pow. Hrubieszów (H.); Janów Lubelski, las pod Pikulami (T!).
128. *Geranium Robertianum* L. (*H-ba Geranii robertiani*, *H-ba Ruperti*).
Zarośla, lasy, rumowiska. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Terespol, pow. Biała Podlaska (P. 2); Dubeczno, Kratia, Wojciechów, pow. Włodawa (Kw. 3); Włodawa (M.); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Kazimierza, średnio często (Szt.); (Wc.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Ciecierzyn k. Lublina (F.); Emilianów (T!); pow. Hrubieszów, pospolity (P. 1).
129. *Erodium cicutarium* (L.) L'Herit. (*H-ba Erodii*).
Piaszczyste pola, suche zbocza, drogi, mury. Okolice Międzyrzecza (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, pospolita (Kw. 1); pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa, pospolita (Sac.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Lublin (F.); Piaski Luterskie (T!); pow. Hrubieszów, pospolita (P. 1).

Rutaceae

130. *Ruta graveolens* L. (*H-ba Rutaе*).
Często hodowana w ogródkach. Pochodzi z pld. Europy.

Polygalaceae

131. *Polygala brachyptera* (Chod.) Hay. (*P. amara* auct.), (*H-ba Polygalae amarae*).

Skały i murawy wapienne, stoki wzgórz. Okolice Woronca (Kw. 1) i koło Terespola w pow. Biała Podlaska (P. 1); Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Wg.) i za wsią Włostowicami, często (Sm.); okolice Kazimierza (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); nad Bugiem naprzeciw Uściługa w pow. Hrubieszów (P. 1); Zaniże (M. D. Z.); Zamość (R.).

Hippocastanaceae

132. *Aesculus hippocastanum* L. (*Cort. Hippocastani*, *Fl. Hippocastani*, *Fol. Hippocastani*, *Sem. Hippocastani*, *Sem. Castaneae equinae*, *Nuces Hippocastani*).

Powszechnie sadzony. Pochodzi z Bałkanu. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk, Wojciechów, pow. Włodawa (Kw. 3); wzgórzka Kazimierskie (Wc.).

Rhamnaceae

133. *Rhamnus cathartica* L. (*Fruct. Rhamni catharticae* F. P. III, *Baccae Spiniae cervinae*, *Cort. Rhamni catharticae*).

Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); pow. Włodawa, rzadko (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); wzgórzka Kazimierskie (Wc.); Sobianowice k. Lublina, Majdan k. Lublina (F.); pow. Hrubieszów (P. 1).

134. *Frangula alnus* Mill. (*Rhamnus frangula* L.), (*Cort. Rhamni frangulae* F. P. III, *Cort. Frangulae*, *Fruct. Frangulae*).

Lasy, zarośla. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, w lesie Zapowiedniku (Kw. 1); pow. Włodawa, rzadko (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa, na górze Krzyżowej (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); (Wc.); okolice Lublina: Sobianowice, Dębówka, Kol. Rudnik, Czechów, Jakubowice Końskie, Konopnica (F.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.); Olszanka, pow. Krasnystaw (Kr.); pow. Hrubieszów (P. 1).

Cornaceae

135. *Cornus mas* L. (*Fruct. Corni*, *Bacca Corni*). Często hodowany.

Umbelliferae

136. *Sanicula europaea* L. (*H-ba Saniculae*).

Liściaste lasy i zarośla. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Łukowskie płaskowzgórze, w lesie Trup (Ł. 1); Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3); Zezulin, pow. Lubartów (B.); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); koło Lublina, w lesie Sławinkowskim, w Dysie i w lesie Konopnickim (Ka.); Ciecierzyn k. Lublina (F.); Emilianów k. Piasków Luterskich (T.); Rejowiec, pow. Chełm (B.); naprzeciw Uściługa, pow. Hrubieszów (P. 1); Szperówka k. Szczepieszyna (M.), Tomaszów (B.).

137. *Sium latifolium* L. (*H-ba Sii palustris*, *H-ba Berulae*).

Rowy, stawy, szuwały. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Terespol (P. 1) i okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Kratia, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, po brzegach Kurówki i za Końskowolą (Sm.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.).

138. *Carum carvi* L. (*Fruct. Carvi* F. P. III).
Miedze, łąki, pastwiska. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Terespol, pow. Biała Podlaska (P. 2); Hańsk, Kulczyn, Kratia, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, po brzegu Kurówki, Łachy, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa, pospolity (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); Lublin, Sławinek i Długie k. Lublina (F.!); Opole Lubelskie (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1), Janów Lubelski (T!).
139. *Pimpinella maior* (L.) Hud s. (*P. magna* L.), (*Rad. Pimpinellae*).
Łąki, moczary, zarośla, lasy liściaste. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.).
140. *Pimpinella saxifraga* L. (*Rad. Pimpinellae*).
Suche zbocza i lasy, przydroża. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk, Kulczyn, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław dość często (Sm.); okolice Nałęczowa, pospolita (Sac.), okolice Kazimierza, często (Szt.); okolice Lublina: Rudnik, Długie, Czechów, Dębówka, Helenów, Konopnica (F.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1); Janów Lubelski, łąki za Rudą (T!).
141. *Apium graveolens* L. (*H-ba Apii*, *Rad. Apii*).
Hodowane po ogrodach, niekiedy dziczejące.
142. *Oenanthe aquatica* (L.) Poir. (*Oe. phellandrium* Lam.), (*Fruct. Phellandrii*).
Bagna, brzegi stawów, rowy. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Chotyłów (P. 2) i Woroniec w pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, po brzegu Kurówki, często (Sm.); okolice Nałęczowa, na łąkach Bohotnicy (Sac.); Czechów k. Lublina, nad Czechówką (F.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.).
143. *Foeniculum capillaceum* Gilib. (*Fruct. Foeniculi* F. P. III).
Hodowane po ogrodach.
144. *Heracleum sphondylium* L. (*H-ba Sphondylii*, *H-ba Brancae ursinae*, *Rad. Sphondylii*).
Łąki, zarośla. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk, Kratia, Kulczyn, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, nad brzegami Kurówki, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); w łasku Czechowskim, w ogrodzie Saskim w Lublinie (Ka.); Janów Lubelski (T!).
145. *Peucedanum palustre* (L.) Moench. (*Rad. Peucedani palustris*, *Rad. Olsnitii*).
Mokre zarośla i łąki, torfowiska. Okolice Międzyrzeca (*sub P. silvestre* D. C.), pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Dubeczno, Kratia, pow. Włodawa (Kw. 3); Krowie Bagno k. Włodawy, uroczysko Myzichód (M. D. Z.); okolice Puław, w Wólce Prefeckiej, dość często (Sm.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.).
146. *Anethum graveolens* L. (*Fruct. Anethi*, *H-ba Anethi*).
Hodowane po ogrodach i niekiedy dziczyły.
147. *Angelica silvestris* L. (*Rad. Angelicae silvestris*, *Rad. Angelicae minoris*).
Zarośla, mokre łąki. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Dubeczno, Wojciechów, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, na instytutckiej Kępie, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); Czechów k. Lublina, łąka przy Czechówce, Helenów k. Lublina (F.); okolice Opola

- Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.); Emilianów, pow. Lublin (T.); Wierzchowice, ndl. Świdnik (M!).
148. *Archangelica officinalis* Hoffm. (*Rad. Angelicae* F. P. III).
Skały, brzegi potoków. Przeważnie tylko zdziczały. Hrubieszów (R.); (P. 1); pod Zamościem, Karolówka (Kop.).
149. *Daucus carota* L. (*Rad. Dauci*).
Łąki, wzgórza, koło dróg i chat. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, bardzo często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1).
150. *Conium maculatum* L. (*Fruct. Conii, H-ba Conii*).
Ogrody, rumowiska, drogi. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa, w parku (Sac.).
151. *Coriandrum sativum* L. (*Fruct. Coriandri* F. P. III).
Niekiedy uprawiana po ogrodach i przejściowo dziczejąca.

Primulaceae

152. *Primula elatior* (L.) Grufb. (*Rad. Primulae*).
Widne lasy, zarośla, łąki. Okolice Kazimierza, dość często (Szt.); Dębówka k. Lublina (F!).
153. *Primula officinalis* (L.) Hill. (*Rad. Primulae*).
Widne słoneczne wzgórza, łąki. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, w lesie Zapowiedniku (Kw. 1); pow. Włodawa, często (Kw. 3); okolice Puław, za wsią Wiostowicami, często (Sm.); okolice Nałęczowa, góra Krzyżowa (Sac.); wzgórza Kazimierskie (Wc.); Świdnik k. Lublina (M!); Rudnik k. Lublina (F!); Piaski Luterskie, wzgórze Kościelca (T!); Teresin, pow. Hrubieszów (H.); Czechówka, pow. Hrubieszów (F.); Wierzchowiska, ndl. Świdnik (M!).
154. *Anagalis arvensis* L. (*H-ba Anagalidis*).
Pola. Okolice Międzyrzecza (*sub A. phoenicea* Lam.) (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa, pospolity (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa, pospolity (Sac.); okolice Kazimierza, bardzo często (Szt.); Lublin (F!); Ratoszyn, pow. Lublin (F!); Opole Lubelskie (Sut.); Emilianów k. Piask Luterskich (T!); Chełm, Zamość (R.).
155. *Anagalis coerulea* Schreb.
Pola, zwłaszcza na glebach wapiennych. Koło Zamościa, rzadko (Wg.).
156. *Lysimachia nummularia* L. (*H-ba Lysimachiae*).
Mokre zarośla i łąki, rowy, brzegi wód. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk, Kołaczce, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, pospolita (Sac.); okolice Nałęczowa, pospolita (Sac.); okolice Kazimierza, bardzo często (Szt.); Łągiwniki k. Lublina, Dębówka k. Lublina (F!); Opole Lubelskie (Sut.), Emilianów k. Piask Luterskich (T!); koło Hrubieszowa (P. 1).

Ericaceae

157. *Vaccinium myrtillus* L. (*Fruct. Myrtilli* F. P. III, *Bacca Myrtilli, Fol. Myrtilli*).
Lasy (zwłaszcza szpilkowe), zarośla. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska, w lesie Zapowiedniku (Kw. 1); pow.

Włodawa, obficie (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza (Szt.); (Wc.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Piaski Luterskie, lasok Borek (T.!); Motycz Leśny k. Lublina (Sz.).

158. *Vaccinium vitis — idaea* L. (*Fol. Vitis idaeae* F. P. III).
Lasy szpilkowe, zarośla, wrzosowiska. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, w lesie Zapowiedniku (Kw. 1); Dubeczno, Świców, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Kazimierza (Szt.); (Wc.); Opole Lubelskie (Sut.); Janów Lubelski (T.!).
159. *Oryzococcus quadripetalus* Gilib. (*Fruct. Oryzococi*).
Torfowiska wysokie. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Łukowskie płaskowzgórze, w lesie Jały, Warkocza, Jarzabka i Trupa (*sub O. palustris* Pers.) (Ł. 1); Dubeczno, Wojciechów, Kratia, pow. Włodawa (Kw. 3); Lasy Kozłowieckie, ndl. Stary Tartak, koło Nadleśnictwa (M.!); Torfowisko wysokie „Durne Bagno” k. Włodawy (M. D. Z.); Jastkowice (F.!); okolice Opola Lubelskiego w pobliżu Emilczyna (Sut.); Janów Lubelski (T.!); Zezulin, pow. Lubartów, Momoty, pow. Janów, Zwierzyniec, pow. Zamość, Biłgoraj, Krynice, pow. Tomaszów (B.); Susiec k. Zwierzynca (Wi.!).
160. *Ledum palustre* L. (*H-ba Ledi palustris*).
Torfowiska wysokie, mokre lasy sosnowe. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Łukowskie płaskowzgórze, w pobliżu Dąbia (Ł. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); torfowisko wysokie „Durne Bagno” k. Włodawy (M. D. Z.); ndl. Stary Tartak, lasy kozłowieckie (M.!); okolice Opola w pobliżu wsi Emilczyn (Sut.); Janów Lubelski (F.!); Momoty, pow. Janów, Biłgoraj (B.).
161. *Arctostaphylos uva ursi* L. (*Fol. Uvae ursi* F. P. III).
Lasy sosnowe, na piaszczystym podłożu. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Łukowskie płaskowzgórze, w lesie Warkocza (Ł. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, w lesie Zapowiedniku (Kw. 1); Konstantynówka, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Włodawy (Kop.); Krowie Bagno obok Włodawy (M.!); Ochoża k. Parczewa (M.!); Nasutów, pow. Lubartów (Kop.); okolice Puław, dość często (Sm.); Irena k. Dębina, bardzo obficie (Kop.), Janów Lubelski (T.!); Górecko k. Zwierzynca (M.!). Pod częściową ochroną.

Boraginaceae

162. *Borago officinalis* L. (*H-ba Boraginis, H-ba Buglossi hortensis*).
Rzadki chwast ogrodowy. Łukowskie płaskowzgórze, w Radoryżu (Ł. 1); okolice Puław, w sadzie Instytutu (Sm.).
163. *Anchusa officinalis* L. (*H-ba Anchusae, H-ba Buglossi*).
Przydroża, suche wzgórza, rumowiska. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); gmina Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); Sławinek k. Lublina (F.!); Ciecierzyn, Łagiewniki (M.!); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Piaski Luterskie (T.!); koło Hrubieszowa (P. 1).
164. *Symphytum officinale* L. (*Rad. Symphyti, Rad. Consolidae*).
Mokre łąki, rowy, brzegi wód. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); w Hańsku, pow. Włodawa, spotykano czkazy z kwiatem białym (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, bardzo często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Emilianów k. Piask Luterskich (T.!); pow. Hrubieszów, dość często (P. 1).

165. *Pulmonaria officinalis* L. (*H-ba Pulmonariae*).
Lasy, zarośla. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa, bardzo pospolicie (Sac.); wzgórze Kazimierskie (Wc.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Łazisk (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1).
166. *Echium vulgare* L. (*H-ba Echii, Rad. Echii*).
Suche wzgórze, miedze, miejsca kamieniste. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa, pospolity. Na Mezychodzie znaleziono 2 okazy z kwiatami białymi (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, bardzo często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Piaski Luterskie (T.); pow. Hrubieszów (P. 1).
167. *Lithospermum officinale* L. (*H-ba Lithospermi, Fruct. Lithospermi*).
Suche wzgórze, zarośla. Okolice Puław, nad brzegiem Wisły (R.); (Sm.); Ciecierzyn, Dys pod Lublinem (Ka.); Józefów nad Wisłą (Kop.); Łagiewniki k. Lublina (F.); Opoka, pow. Kraśnik (M.).

Solanaceae

168. *Atropa belladonna* L. (*Fol. Belladonnae F. P. III, Rad. Belladonnae F. P. III*).
Lasy, zarośla, poręby. Długi Kąt, pow. Bilgoraj (Kop.); Obroc k. Zwierzyńca (Sz!) Pod częściową ochroną.
169. *Hyoscyamus niger* L. (*Fol. Hyoscyami F. P. III*).
Roślina ruderalna. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, rzadko (Kw. 1); pow. Włodawa, pospolity (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa, często (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); okolice Lublina (F.); Piaski Luterskie (T.); koło Hrubieszowa (P. 1).
170. *Solanum dulcamara* L. (*Stipites Dulcamarae*).
Wilgotne lasy i zarośla, brzegi wód. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, dość często (Kw. 1); pow. Włodawa, dość często (Kw. 3); okolice Puław, nad brzegami Kurówki i Wisły, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, dość często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.); Spiczyn k. Lublina (F.); Emilianów k. Piask Luterskich (T.); Nadleśnictwo Chełm, leśnictwo Sawin (M.); Podhorce k. Hrubieszowa (F.).
171. *Solanum lycopersicum* L.
Uprawiany. Pochodzi z Ameryki Południowej.
172. *Datura stramonium* L. (*Fol. Stramonii F. P. III, Sem. Stramonii*).
Rozpowszechniona roślina ruderalna. Pochodzi z południowej części ZSRR i Azji Zachodniej. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); pow. Włodawa, pospolity (Kw. 3); Kijany, pow. Lubartów (B.); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, średnio często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); koło Hrubieszowa (P. 1); Rejowiec, pow. Chełm, Izbica, pow. Krasnostaw, Zwierzyniec, Szczebrzeszyn, pow. Zamość (B.).

Scrophulariaceae

173. *Verbascum thapsiforme* Schrad. (*Fl. Verbasci F. P. III, Corolla Verbasci*).
Słoneczne wzgórze, kamień, przydroża. Okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Kijany, pow. Lubartów, okolice Puław, często (Sm.); okolice Kazimierza, często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.); koło Hrubieszowa (P. 1).

174. *Verbascum phlomoides* L. (*Fl. Verbasci* F. P. III, *Corolla Verbasci*).
Słoneczne wzgórza, kamieńce, zręby, przydroża, lasy. Okolice Woronca, nad rzeką Krzną, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza (Wg.); (R.); koło Krasnegostawu forma o białych kwiatach (R.).
175. *Scrophularia nodosa* L. (*H-ba Scrophulariae*, *Rad. Scrophulariae*).
Lasy, zarośla, brzegi potoków, przychacia. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska bardzo pospolity (Kw. 1); pow. Włodawa, pospolity (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.); w okolicach Hrubieszowa (P. 1).
176. *Gratiola officinalis* L. (*H-ba Gratiolae*).
Bagniste łąki, rowy, brzegi wód. Okolice Międzyrzecza, w małej ilości nad rzeką Krzną, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, we wsi Pratulinie nad Bugiem, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Krasnystaw (R.); Zaklików pod Kraśnikiem (Kop.).
177. *Veronica officinalis* L. (*H-ba Veronicae*).
Lasy, pastwiska. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, nielicznie w lesie Łysochy (Kw. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa, pospolita (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1).
178. *Euphrasia Rostkoviana* Hayne (*H-ba Euphrasiae*).
Łąki, zwłaszcza wilgotne. Okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.).
179. *Euphrasia stricta* Host. (*H-ba Euphrasiae*).
Suche stoki, pastwiska, widne lasy i zarośla. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, bardzo obficie (Kw. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa, pospolita (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego po drodze do Skokowa (Sut.); okolice Lublina: Jakubowice Końskie, Dys, Dąbrowica, Kol. Sławinek, Rudnik, Lipniak, Zagrody, Helenów (F.); na granicy pow. Hrubieszów z pow. Tomaszów (P. 1).

Labiatae

180. *Teucrium chamaedrys* L. (*H-ba Chamaedryos*).
Suche wzgórza, ścianki, stopy, na wapiennym podłożu. Okolice Puław, w Bochońcu, często (Sm.); wzgórza Kazimierskie (R.); (Wc.); (Szt.); okolice Nałęczowa (Sac.); Lublin, Czechówka, Sławinek, k. Lublina, Góra Stawska pod Chełmem, Łańcuchów, pow. Chełm (Kop.); między wsią Horodyszczka a Górą Stawską pod Chełmem (Ka.); Opoka, pow. Kraśnik (M.); Teresin, pow. Hrubieszów (H.); Rogów k. Hrubieszowa (F.); Lipsko, pow. Zamość (Kop.); Biała Góra pod Tomaszowem, Krynice, pow. Tomaszów (B.); okolice Zamościa: Kąty, Łabunie, Kol. Dąbrowa, Barchaczów, okolice Chełma: Wólka Leszczańska, Leszczany, Kumów i Janów, w odosobnionych stanowiskach w Kosbudach k. Zamościa i Kraśnika (F.).
181. *Marrubium vulgare* L. (*H-ba Marrubii*).
Roślina ruderalna. Okolice Puław, nad stawem w Wójtowicach, nie często (Sm.); okolice Kazimierza, dość często (Szt.); dolina Poru powyżej Wysockiego (M.); koło Hrubieszowa (P. 1).

182. *Nepeta cataria* L. (*H-ba Nepetae*, *H-ba Catariae*).
Przychacia, płoty, zarośla. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Hańsk, Szczestniki, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Kazimierza, dość często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Wola Borowiecka k. Rejowca (M.).
183. *Glechoma hederacea* L. (*H-ba Glechomae*, *H-ba Hederæ terrestris*).
Zarośla, przydroża. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk, Lubowiez i Kołacze, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); okolice Lublina (F.); okolice Opoia Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1).
184. *Prunella (Brunella) vulgaris* L. (*H-ba Prunellæ*, *H-ba Brunellæ*).
Łąki, zarośla, przydroża. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, bardzo obficie (Kw. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa, pospolita (Sac.); okolice Kazimierza, bardzo często (Szt.); (Wc.); Długie k. Lublina (F.); Trzciniec, pow. Lublin (F.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Emilianów k. Piask Luterskich (T.); Sawin, Uroczysko Pomniary, pow. Chełm. Brody Małe k. Szczepreszyna (M. D. Z.); pow. Hrubieszów (P. 1); Zwierzyniec, pow. Zamość, Biłgoraj (B.).
185. *Prunella grandiflora* Jacq.
Suche zbocza, wzgórza, zwiaszcza wapienne. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Łukowskie płaskowzgórze, w lasach Jaty, Warkocza, Jarząbka i Trupa (Ł. 1); Kratia, Ujazdów, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); Wzgórza Kazimierskie (Wc.); Lublin — Bronowice (Ka.); Teresin, pow. Hrubieszów (H.).
186. *Galeopsis angustifolia* Ehrh. (*H-ba Galeopsidis angustifoliae*).
Pola, ugory, miejsca kamieniste, lecz rzadko. Józefów nad Wisłą (Kop.); Kazimierz (Kr.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); dość obficie po ugorach pomiędzy wsią Horodyszcze a Stawską górą za Chełmem (Ka.); Dubienka, pow. Hrubieszów (F.).
187. *Lamium album* L. (*Fl. Lamii albi*).
Przychacia, przydroża, zarośla. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Hańsk, Dubeczno, Kulczyn, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego, pospolicie (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1).
188. *Betonica officinalis* L. (*H-ba Betonicae*).
Łąki, zarośla, wzgórza. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk, Kratia, Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa, na górze Krzyżowej (Sac.); okolice Kazimierza (Szt.); Sobianowice k. Lublina, Czechów k. Lublina (F.); Emilianów k. Piask Luterskich (T.); Teresin, pow. Hrubieszów (H.).
189. *Leonurus cardiaca* L. (*H-ba Leonuri cardiacae*, *H-ba Cardiacae*).
Przydroża, płoty. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa, pospolity (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Piaski Luterskie (T.); pow. Hrubieszów (P. 1).

190. *Ballota nigra* L. (*H-ba Ballotae*, *H-ba Marrubii nigri*).
Przydroża, przychacia, zarośla. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronia, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); gmina Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); Piaski Luterskie, droga od szosy chełmskiej do Kemblowa (T.); pow. Hrubieszów (P. 1).
191. *Calamintha vulgaris* (L.) Druce. (*C. clinopodium Moris*, *Clinopodium vulgare* L.), (*H-ba Calaminthae*).
Suche zarośla, wzgórze. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (Kw. 1); Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa, na górze Krzyżowej (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); Konopnica k. Lublina (F.); Swidnik k. Lublina (M.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.); Emilianów k. Piask Luterskich (T.); pow. Hrubieszów (P. 1).
192. *Hyssopus officinalis* L. (*H-ba Hyssopi*).
Hodowany i niekiedy na łąkach lub starych murach zupełnie zdziczały. Okolice Lublina, Sławinek (M.).
193. *Origanum vulgare* L. (*H-ba Origani* F. P. III).
Widne zarośla, brzegi lasów, suche wzgórze. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Łukowskie płaskowzgórze w lesie ryżkowskim (Ł. 1); okolice Woronia, pow. Biała Podlaska, w znacznej ilości (Kw. 1); Hańsk, Dubeczno, Kulczyn i Wojciechów, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, bardzo często (Szt.); (Wc.); w okolicach Lublina wszędzie pospolita, szczególnie w dużej ilości rośnie na Czechówce, Sławinku i około Rur (Ka.); Sobianowice k. Lublina (F.); Emilianów k. Piask Luterskich (T.); pow. Hrubieszów (P. 1).
194. *Thymus serpyllum* L. e m. Fr. (*H-ba Serpylli* F. P. III).
Piaski, lasy sosnowe. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronia, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa, pospolita (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Nałęczowa, pospolita (Sac.); okolice Kazimierza, bardzo często (Szt.); (Wc.); Czechówka k. Lublina (M.); Gościeradów, pow. Kraśnik (F.).
195. *Lycopus europaeus* L. (*H-ba Lycopi*).
Brzegi wód, mokradła, rowy. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronia, pow. Biała Podlaska, w znacznej ilości (Kw. 1); Hańsk, Kulczyn, Kołacze, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, po brzegach Kurówki, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); Długie k. Lublina (F.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.); Emilianów k. Piask Luterskich (T.); pow. Hrubieszów (P. 1).

Plantaginaceae

196. *Plantago maior* L. (*Fol. Plantaginis*).
Brzegi wód, rowy, pastwiska, przydroża. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronia, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa, pospolita (Kw. 3); okolice Puław, pospolita roślina (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza (Szt.); (Wc.); Lublin (F.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); w okolicach Hrubieszowa (P. 1).
197. *Plantago lanceolata* L. (*Fol. Plantaginis*).
Łąki, pastwiska, brzegi wód, piaski, przydroża. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronia, pow. Biała Podlaska, nielicznie (Kw. 1); gmina Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice

Nałęczowa (Sac.), okolice Kazimierza, często (Szt.); (Wc.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Piaski Luterskie, za Józefowem (T.!); w okolicach Hrubieszowa (P. 1); dolina Sołokiji k. Machnowa (M. D. Z.).

Gentianaceae

198. *Centaureum umbellatum* Gilib. (*Erythraea centaurium* Pers.), (*H-ba Centaurii* F. P. III).

Łąki, suche zbocza, zarośla. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E.1); okolice Woronca, pod lasem Muszyki, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Kratia, Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Lublina: Świdnik, Helenów, Lipniak, Węglin, Majdan (F.!); Obrowiec, Podhorce, pow. Hrubieszów (F.!). Pod częściową ochroną.

199. *Gentiana punctata* L. (*Rad. Gentianae*).

Trawiaste zbocza, brzegi, zarośla. Rzekomo pomiędzy Kazimierzem i Puławami (Kluk), co wydaje się wątpliwe (R.). Roślina chroniona.

Menyanthaceae

200. *Menyanthes trifoliata* L. (*Fol. Menyanthidis* F. P. III, *Fol. Trifolii fibrini*).

Mokre łąki, bagna, rowy. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Łukowskie płaskowzgórze, przy gościńcu z Zelechowa do Łukowa pod Staninem (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska bardzo obficie (Kw. 1); pow. Włodawa, pospolity (Kw. 3); okolice Puław, we wsi Wólka Prefecka, w Wójtowicach (Sm.); okolice Nałęczowa, obficie pod Cynkowem koło stawów Antopolskich (Sac.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Janów Lubelski (T.!); pow. Hrubieszów (P. 1).

Oleaceae

201. *Fraxinus excelsior* L.

Lasy. Międzyrzec, pow. Radzyń, w obrębie miasta i przy wsiach (E. 1); Woroniec, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); okolice Puław, nad rzeką Kurówką (Sm.); okolice Kazimierza, średnio często (Szt.); pow. Hrubieszów (P. 1).

Rubiaceae

202. *Asperula odorata* L. (*H-ba Asperulae odoratae*, *H-ba Matris silvae*).

Cieniste lasy liściaste. Terespol pow. Biała Podlaska (P. 2); las Kulczyński, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, za wsią Parchatka, często (Sm.); okolice Nałęczowa, w lesie Antopolskim i w starym lesie Wojciechowskim (Sac.); zbocza Kazimierza (Sł.); w lesie Sławinkowskim k. Lublina (Ka.); okolice Lublina: Kol, Sławinek, Konopnica, Dębówka, Świdnik (F.!); Ratoszyn, pow. Lublin (F.!); Janów Lubelski (T.!); Teresin, pow. Hrubieszów (H.); Cetnar k. Szczubrzeszyna (M.!). Pod częściową ochroną.

203. *Galium verum* L.

Łąki, miedze, widne zarośla. Terespol (P. 2) i okolice Woronca w pow. Biała Podlaska (Kw. 1); okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); w całej gminie Hańsk, gromadnie, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); (Wc.); okolice Lublina: Długie, Ciecierzyn, Łagiewniki, (F.!); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów na granicy z pow. Tomaszów (P. 1).

Caprifoliaceae

204. *Sambucus ebulus* L. (*Fruct. Sambuci*, *Rad. Sambuci*).

Zarośla, brzegi lasów, wyřby, przydroża. Okolice Puław, w Parchatce, Bo-

chotnicy, Kazimierzu, często (Sm.); (B.); (Szt.); Czechówka k. Lublina (R.); Wilkołaz, Hrubieszowskie (Kop.); Guciów pod Zwierzyniec, Zwierzyniec pow. Zamość, Krynice, Tomaszów, Tarnawatka, między Biłgorajem a Zwierzyniec (B.).

205. *Sambucus nigra* L. (*Fl. Sambuci* F. P. III, *Cort. Sambuci*, *Fol. Sambuci*, *Fruct. Sambuci*).

Lasy zwłaszcza nadrzeczne, zarośla; nadto często sadzony. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca i po brzegu lasu Zapowiednik w pow. Biała Podlaska (Kw. 1), pow. Włodawa, pospolity (Kw. 3), okolice Puław, po brzegu Kurówki, często (Sm.), okolice Nałęczowa (Sac.), okolice Kazimierza, dość często (Szt.); (Wc.); pow. Hrubieszów (P. 1); Chełm, Krupce w pow. Krasnostaw, Zwierzyniec w pow. Zamość, Tomaszów Lubelski (B.).

206. *Viburnum opulus* L. (*Cort. Viburni opuli* F. P. III).

Lasy, zarośla, zwłaszcza wilgotne. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, dość rzadko pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Kratia, Wojciechów, Dubeczno, Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, po brzegu Łachy, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); wzgórza Kazimierskie (Wc.); (Szt.); Helenów i Sobianowice k. Lublina (F.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Szt.); Janów Lubelski (T.); pow. Hrubieszów (P. 1).

Valerianaceae

207. *Valeriana officinalis* L. (*Rhiz. Valerianae* F. P. III, *Rhiz. c. radicibus Valerianae*, *Rad. Valerianae*).

Wilgotne zarośla, łąki, skały. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, dość często (Kw. 1); lasy kozłowieckie, ndl. Stary Tartak (M.); okolice Puław, po brzegu rzeki Kurówki, często (Sm.); okolice Nałęczowa, u stóp góry Krzyżowej (Sac.); okolice Kazimierza, dość często (Szt.); okolice Lublina: Dębówka, Helenów, Sobianowice, Ciecierzyn, Łagiewniki (F.); Teresin, pow. Hrubieszów (H.).

Cucurbitaceae

208. *Cucurbita pepo* L. (*Sem. Cucurbitae*).

Często hodowana po ogrodach w rozlicznych odmianach, niekiedy przejściowo w stanie dziczycałym.

209. *Bryonia alba* L. (*Rad. Bryoniae*).

Na płotach, w zaroślach, po przychaciach. Terespol, pow. Biała Podlaska (P. 2); okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Puław, w Parchatce (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); Wzgórza Kazimierskie (Wc.); (Szt.); pod płodami we wsi Czechówka i w ogrodzie Saskim w Lublinie (Ka.).

Compositae

210. *Eupatorium cannabinum* L. (*H-ba Eupatorii*, *Rad. Eupatorii*).

Wilgotne łąki, zarośla, brzegi wód, rowy. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Łukowskie płaskowzgórze pod lasem Borek (Ł. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska, rzadko (Kw. 1); Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, na brzegu Kurówki, często (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, bardzo rzadko (Szt.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.); okolice Lublina, nad Bystrzycą, pod Wrotkowem i pod wsią Rury (Ka.); Piaski Lutarskie (T.); Rejowiec, pow. Chełm, Zwierzyniec, pow. Zamość (B.); Strzelce, pow. Hrubieszów (F.); Janów Lubelski (F.).

211. *Solidago virga-aurea* L. (*H-ba Solidaginis*).
Suche lasy, zarośla, zbocza. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk, Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, (Sm.); okolice Lublina: Pińczyn, Dys, Jakubowice Końskie, Dąbrowica, Helenów (F.); okolice Opola Lubelskiego, w lesie Łaziskach (Sut.); Piaski Luterskie (T.); pow. Hrubieszów (P. 1).
212. *Solidago canadensis* L.
Na aluwialnych nadbrzeżnych, w wiklinach nad większymi rzekami. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, wszędzie pospolita (Szt.); Pińczyn k. Lublina, Majdan k. Lublina, Ratoszyn (F.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1).
213. *Bellis perennis* L. (*Fl. Bellidis*, *Fl. Bellidis minoris*, *H-ba Bellidis*).
Rowy, pastwiska, przydroża, łąki. Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); wzgórza Kazimierskie (Wc.); (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); na granicy powiatu Hrubieszów z powiatem Tomaszów (P. 1).
214. *Helichrysum arenarium* (L.) Moench. (*Infl. Helichrysi* F. P. III, *Fl. Stoechados citrini*).
Suche lasy, zarośla, przydroża, ugory, szczególnie na glebie piaszczystej. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa, często (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); Długie i Konopnica k. Lublina (F.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Łazisk (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1); Józefów k. Zwierzyńca (Sz.).
215. *Inula helenium* L. (*Rad. Inulae* F. P. III, *Rad. Heleni*, *Rad. Enulae*).
W zaroślach, przy źródłach, na zrębach itp. Hańsk i Ujazdów w pow. Włodawa (Kw. 3); Helenów k. Lublina (R.); Krupce pow. Krasnostaw (B.); Jakubowice Końskie pod Lublinem, Wilkołaz pod Kraśnikiem, Serebryszcze pow. Chełm, Radecznicza pow. Biłgoraj (Kop.).
216. *Helianthus annuus* L. (*Fl. Helianthi*, *Fruct. Helianthi*).
Bardzo często hodowany dla ozdoby i dla owoców oleistych.
217. *Anthemis cotula* L.
Przychacia, przydroża. Terespol (P. 2) i okolice Worońca w pow. Biała Podlaska (Kw. 1); okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Dubeczno, Kratia w pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Nałęczowa (Sac.); okolice Kazimierza, średnio często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.).
218. *Achillea ptarmica* L. (*Fl. Ptarmicae*, *H-ba Ptarmicae*, *Rad. Ptarmicae*).
Mokre łąki, zarośla, rowy, brzegi wód. Okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3); Kijany, Żeliszew, pow. Lubartów (B.); Łańcuchów k. Lublina, brzeg Wieprza (Kop.).
219. *Matricaria chamomilla* L. (*Anthodium Chamomillae* F. P. III, *Fl. Chamomillae*).
Chwast polny. Terespol (P. 2) i okolice Worońca w pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk Ujazdów, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); Teresin, pow. Hrubieszów (H.); Jakubowice k. Lublina (Wl.).
220. *Matricaria discoidea* DC. (*M. suaveolens auct. non L.*), (*Anthodium Matricariae discoideae*, *Fl. Matricariae discoideae*).
Roślina ruderalna. Pochodzi z pn. zach. Ameryki i ze wsch. Azji. Terespol,

- pow. Biała Podlaska (P. 2); okolice Kazimierza nad Wisłą średnio często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Lublin (F!).
221. *Chrysanthemum parthenium* (L.) Bernh. (*Tanacetum parthenium* (L.) Schultz - Bip.), (*H-ba Parthenii minoris*).
Powszechnie hodowany po ogrodach i bardzo często po przychaciach i przydrożach zupełnie zdziczały. Pochodzi z pd. Europy.
222. *Tanacetum vulgare* L. (*Fl. Tanacetii*).
Wzgórza, zarośla, brzegi i lasy, aluwia rzeczne, przychacia. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); Wandzin, pow. Lubartów (Tl.); okolice Puław, po brzegu Kurówki, Wisły, Łachy, dość często (Sm.); okolice Kazimierza, w dużej ilości (Szt.); okolice Lublina (F.); Janów Lubelski, brzegi rzeczki Białki (T!).
223. *Artemisia abrotanum* L. (*H-ba Abrotani, Summitates Abrotani*).
Od dawna zdziczała po przychaciach.
224. *Artemisia absinthium* L. (*H-ba Absinthii* F. P. III, *Fol. Absinthii*).
Przydroża, nieużytki, miejsca kamieniste, zręby i polany leśne. Terespol (P. 2) i okolice Worońca w pow. Biała Podlaska (Kw. 1); okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa, pospolita (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego pospolicie (Sut.); pow. Hrubieszów, pospolita (P. 1).
225. *Artemisia vulgaris* L. (*H-ba Artemisiae, Rad. Artemisiae*).
Przydroża, rowy, nieużytki. Terespol (P. 2) i okolice Worońca w pow. Biała Podlaska (Kw. 1); okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa, pospolita (Sac.); okolice Kazimierza, często (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów, pospolita (P. 1).
226. *Tussilago farfara* L. (*Fol. Farfarae* F. P. III).
Brzegi wód, źródlika, wilgotne zarośla, gliniaste zbocza. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Hańsk, Kulczyn, Kołaczce, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Kazimierza, często (Szt.); przy drodze do Opola Lubelskiego (Sut.); okolice Nałęczowa, w wawozach zachodnich (Sac.); Helenów k. Lublina (F.); Bychawa, Lipniak, pow. Lublin (Kr.); pow. Hrubieszów (P. 1).
227. *Arnica montana* L. (*Fl. Arnicae* F. P. III, *H-ba Arnicae, Rad. Arnicae*).
Łąki, połoniny, brzegi lasów. Jastkowice k. Rozwadowa, na wydmie piaszczystej (F.).
228. *Senecio vulgaris* L. (*H-ba Senecionis*).
Pospolity chwast ogrodowy i polny. Terespol (P. 2) i okolice Worońca w pow. Biała Podlaska (Kw. 1); okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); pow. Włodawa, pospolity (Kw. 3); okolice Puław, często (Sm.); okolice Nałęczowa, pospolity (Sac.); Lublin, Czechów Górny (Pl.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów, pospolity (P. 1).
229. *Senecio jacobaea* L. (*H-ba Jacobaeae*).
Łąki, przydroża, zarośla, rowy. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Dubeczno i Świców, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, dość często (Sm.); okolice Kazimierza, wszędzie bardzo pospolity (Szt.); okolice Lublina: Długie, Rudnik, Helenów, Jakubowice, Dąbrowica, Zagrody (F.); ndl. Chełm, leśnictwo Sawin (M.); pow. Hrubieszów (P. 1); okolice Nałęczowa (Wl!).

230. *Calendula officinalis* L. (*Fl. Calendulae*).
Po ogrodkach niekiedy zdziczały. Pochodzi z pd. Europy.
231. *Carlina acaulis* L. (*Rad. Carlinae*).
Suche łąki, wzgórze. Okolice Puław (Sm.); bardzo obficie na górze Stawskiej za Chełmem (Ka.); Hrubieszowskie, w Janostrowie nad Bugiem, powyżej Dubienki (Ł. 2). Roślina chroniona.
232. *Arctium lappa* L. (*L. maior* Gaertn.), (*Rad. Bardanae, Rad. Lappae maioris*).
Przychacia, przydroża, zarośla. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); okolice Puław, na instyuckiej Kępie, często (Sm.); pow. Hrubieszów (P. 1).
233. *Silybum Marianum* (L.) Gaertn. (*Fruct. Silybi mariani, Fruct. Cardui Mariae*).
Tu i ówdzie zdziczały, po ogrodach i przychaciach. Pochodzi z obszaru Śródziemnomorskiego. Łukowskie płaskowzgórze, w ogrodach Tuchowicza (Ł. 1); Dubeczno i Świców, pow. Włodawa (Kw. 3); Janów Lubelski (T.!).
234. *Centaurea cyanus* L. (*Fl. Cyani*).
Chwast polny. Chotyłów, Terespol (P. 2) i okolice Worońca w pow. Biała Podlaska bardzo rzadko (Kw. 1); pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Naęczowa (Sac.); okolice Kazimierza (Szt.); Rudnik k. Lublina, Huta Borowska i Chodel, pow. Lublin (M.!).; okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów, często (P. 1).
235. *Cichorium intybus* L. (*Fl. Cichorii, H-ba Cichorii, Rad. Cichorii*).
Przydroża, pola, pastwiska, miejsca kamieniste. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); okolice Kazimierza (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1).
236. *Scorzonera humilis* L.
Widne lasy, zwłaszcza sosnowe, łąki, na piaskach. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); Łukowskie płaskowzgórze w lesie ryżkowskim (Ł. 1); okolice Worońca, w lesie na Muszykach, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Dubeczno, Kratia, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, w wsi Włostowicami, nie często (Sm.); Lasy kozłowieckie, ndl. Stary Tartak (M.!).; okolice Opola Lubelskiego, po drodze do wsi Łazisk (Sut.); Teresin, pow. Hrubieszów (H.).
237. *Taraxacum officinale* Web. (*T. vulgare* Schrk.) (*Rad. Taraxaci F. P. III, H-ba Taraxaci*).
Przydroża, łąki, zarośla, zbocza. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); pow. Włodawa, pospolity (Kw. 3); okolice Puław (Sm.); okolice Naęczowa, pospolity (Sac.); okolice Kazimierza (Szt.); Długie k. Lublina (F.!).; okolice Opola Lubelskiego (Sut.); pow. Hrubieszów (P. 1).
238. *Lactuca serriola* Torner (*L. scariola* L.), (*H-ba Lactucae scariolae*).
Rumowiska, mury, przydroża, często na glebie gliniastej. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); pospolita w całej gminie Hańsk (Kw. 3); okolice Puław, we wsi Wólka Prefecka, Parchatka, często (Sm.); okolice Lublina: wieś Rury, Czechówka, Stawinek (Ka.); pow. Hrubieszów, dość często (P. 1); Biała góra pod Tomaszowem, pow. Tomaszów (B.).
239. *Lactuca sativa* L.
Często w uprawie polnej i ogrodowej, rzadko przejściowo dziczejąca.
240. *Hieracium pilosella* L. (*H-ba Pilosellae, H-ba Auriculae muris*).
Suche łąki, piaski, skały, zwiry. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); okolice Puław (Sm.); okolice

Nałęczowa, pospolity (Sac.); Wzgórza Kazimierskie, pod Mięcmierzem (Wc.); (Szt.); okolice Opola Lubelskiego (Sut.); Piaski Luterskie (T.!); pow. Hrubieszów (P. 1); Kawęczyn k. Szczepieszyna (M.).

Liliaceae

241. *Colchicum autumnale* L. (*Bulbus Colchici*, *Sem. Colchici*).
Łąki. Krasnystaw (R.); Tarnogród, obficie na wypasanej stosunkowo suchej łące (F.). Pod częściową ochroną.
242. *Allium porrum* L.
Gatunek pd.-europejski hodowany.
243. *Allium sativum* L. (*Bulbus Allii*, *Bulbus Allii sativi*).
Hodowany. Pochodzi z Azji Środkowej.
244. *Allium ursinum* L. (*Rad. Allii ursini*).
Cieniste lasy liściaste. Leśnictwo Glinianka k. Ulanowa z obficie występującym *Hedera helix* (F.).
245. *Allium oleraceum* L. (*Bulbus Allii oleracei*).
Zarośla, zęby, przydroża. Okolice Puław, bardzo często (Sm.); okolice Kazimierza. Razem z *A. vineale* L. (Szt.); okolice Lublina: Kolonia Rudnik, Pietrzakowizna, Helenów, Zagrody, Długie (F.!); Piaski Luterskie, koło wsi Emilianów (T.!); Teresin (H.) i Rogów w pow. Hrubieszów (F.!); Machnów k. Uhnowa (M.).
246. *Lilium martagon* L.
Zarośla, lasy, zęby. Okolice Międzyrzeca, w obrębie leśnym Zahajki, pow. Radzyń (E. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Łukowskie płaskowzgórze w lasach Jaty, Warkocza, w lesie ryżkowskim i pod Szczygłami (Ł. 1); gmina Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); lasy kozłowieckie, ndl. Stary Tartak (M.); okolice Puław, za Włostowicami (Sm.); okolice Kazimierza, średnio często (Szt.); (Wc.); okolice Lublina: w lesie Konopnickim i pod Wrotkowem, w parowie na Dysie i Zimnych Dolach, lecz tu rzadziej (Ka.); w Dębówce, Swidniku i Motyczu (F.!); Teresin, pow. Hrubieszów, Tomaszów (Kop.); Zamość, Krasnystaw (R.).
247. *Polygonatum odoratum* (Mill.) Druco (*P. officinale* All.) (*H-ba Polygonatii*, *Rhiz. Polygonati*).
W lasach i zaroślach na dobrych glebach. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Łukowskie płaskowzgórze, w lesie Borek (Ł. 1); okolice Woronca, w lesie Zapowiedniku, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Dubeczno, bardzo rzadko, pow. Włodawa (Kw. 3); okolice Puław, nad rzeką Kurówką (Sm.); okolice Nałęczowa, góra Krzyżowa (Sac.); okolice Lublina: Wierchowiska, Sobiąnowice, Pliszczyn, Lipniak, Jakubowice Końskie, Dys (F.!); okolice Opoła Lubelskiego, po drodze do Łazisk (Sut.); pod Janowem Lubelskim (T.!), Teresin pow. Hrubieszów (H.).
248. *Convallaria maialis* L. (*H-ba Convallariae* F. P. III).
W lasach i zaroślach na dobrych glebach. Okolice Międzyrzeca, pow. Radzyń (E. 1); Łukowskie płaskowzgórze, w lesie Borek (Ł. 1); okolice Woronca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); Dubeczno, pow. Włodawa (Kw. 3), Ochoża k. Parczewa (M.); Zezulin, pow. Lubartów (B.); okolice Puław, na instytutckiej Kępie, często (Sm.); okolice Nałęczowa, na górze Krzyżowej (Sac.); wzgórze Kazimierskie (Wc.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Łazisk (Sut.); Dębówka k. Lublina (Kr.!); Olszowiec, pow. Lublin (Kr.!); Teresin, pow. Hrubieszów (H.). Pod częściową ochroną.

Gramineae

249. *Hierochloë odorata* (L.) Wahlb. (*H-ba Hierochloë*).
Na łąkach, w zaroślach, na słonecznych zboczach. Wandzin, pow. Lubartów (zb. stud.); pow. Hrubieszów (P. 1): Pod częściową ochroną.
250. *Avena sativa* L.
Uprawiany, niekiedy dziczejący.
251. *Triticum vulgare* Vill.
Pospolita w uprawie.
252. *Hordeum vulgare* Vill.
Pospolita w uprawie.
253. *Zea mays* L. (*Stigmata Maydis*).
Często uprawiana. Pochodzi z Ameryki podzwrotnikowej.

Araceae

254. *Acorus calamus* L. (*Rhiz. Calami* F. P. III).
Pospolity na brzegach wód. Pochodzi z Azji. Okolice Międzyrzecza, pow. Radzyń (E. 1); okolice Worońca, pow. Biała Podlaska (Kw. 1); w całej gminie Hańsk, pow. Włodawa (Kw. 3); Samokłęski, pow. Lubartów (M.); okolice Puław, w Wólce Prefeckiej i w Wójtowicach (Sm.); w Klikawie poza Górą Puławską (Wc.); okolice Opola Lubelskiego, po drodze do Skokowa (Sut.).
255. *Arum maculatum* L. (*Rad. Ari, Tuber Ari, H-ba Ari, H-ba Ari maculati*).
Cieniste lasy i zarośla, często przy źródłach. Sosnowica k. Parczewa (zb. stud.).

PIŚMIENNICTWO

1. Błoński F.: Pamiętnik Fizjograficzny, 12, 129—149, 1892. 2. Eichler B. (1): Pamiętnik Fizjograficzny, 3, 318—329, 1883. 3. Eichler B. (2): Pamiętnik Fizjograficzny, 4, 228—242, 1884. 4. Fijałkowski D.: Ann. I, Pars 2, 81—93, 1954. 5. Hempel M.: Pamiętnik Fizjograficzny, 5, 154—159, 1885. 6. Karo F.: Pamiętnik Fizjograficzny, 3, 292—317, 1883. 7. Koporska H.: Acta Soc. Botanicorum Poloniae, 6, Nr 4, 1929. 8. Kwieciński F. (1): Pamiętnik Fizjograficzny, 10, 101—127, 1890. 9. Kwieciński F. (2): Pamiętnik Fizjograficzny, 12, 151—156, 1892. 10. Kwieciński F. (3): Pamiętnik Fizjograficzny 14, 27—61, 1896. 11. Łapczyński K. (1): Pamiętnik Fizjograficzny, 1, 185—199, 1881. 12. Łapczyński K. (2): Pamiętnik Fizjograficzny, 1, 1881. 13. Miklaszewski J.: Lasy i leśnictwo w Polsce, tom I, s. 376—386, 1928. 14. Motyka J., Dobrzański B., Zawadzki S.: Annales UMCS, Sec. E, 5, 367—447, 1950. 15. Paczowski J. (1): Pamiętnik Fizjograficzny, 8, 203—213, 1888. 16. Paczowski J. (2): Pamiętnik Fizjograficzny, 13, 1895. 17. Rostafiński J.: Florae Polonicae prodrōmus. Wiedeń, 1872. 18. Sacewicz K.: Pamiętnik Fizjograficzny 17, 62—93, 1902. 19. Siemienow A.: Zarys flory okolic Puław. Dopelnienie tegoż. Warszawskija Univer. Izwiestija 1888. (po rosyjsku). 20. Sławiński W.: Annales UMCS, Sec. E, 6, 1952. 21. Sztainbok K.: Sprawozdania Komisji Fizjograficznej, 44, Dz. III, 3—42, 1910. 22. Sutulow A.: Materiały do flory Nowo-Aleksandryjskiego powiatu Lubelskiej gubernii. Szkic flory okolic miasteczka Opola. Zapiski Nowo-Aleksandryjskiego Instytutu i Lesodawstwa 1910. (po rosyjsku). 23. Waga J.: Flora polska jawnokwiatowych rodzajów czyli botaniczne opisy. Warszawa 1847. 24. Wóycicki Z.: Obrazy roślinności Królestwa Polskiego i Krajów ościennych. Zeszyt VIII, 1914—1916 i IX, 1914—1917. Roślinność pasma wzgórz Kazimierskich. Wyd. Kasy im. Dr J. Mianowskiego, Warszawa.

РЕЗЮМЕ

В настоящей работе автор представляет, руководствуясь систематикой, выступание видов лекарственных растений. В работе, по мере возможности, автор перечисляет все лекарственные и фармакопеальные виды, учитывая их местообитания, дико растущие на территории Люблинского воеводства, а также особо подчеркивает виды подлежащие охране. Кроме того автор при отдельных видах перечисляет растительные сырья, имевшие применение в медицине.

В настоящей работе автором использованы гербарии, находящиеся в Лаборатории Фармацевтической ботаники Медицинской Академии в Люблине, материалы, находящиеся в распоряжении Кафедры Систематики и Географии Растений У.М.К.С. в Люблине, а также собственные наблюдения, собранные во время многочисленных ботанических экскурсий, организованных на территории указанного воеводства. Кроме того автор использовал также материалы опубликованные в доступной научной литературе.

SUMMARY

The authoress describes systematically various species of medicinal plants occurring in the Lublin province. She gives information about the localization of medicinal and pharmaceutical plants, wild plants, and protected species of plants. In the description of each plant the authoress gives details of the use of raw plant materials in therapy.

This work was based both on the available literature and on materials contained in the herbarium of the Department of Pharmaceutical Botany, Medical Academy, Lublin and the Department of Systematics and Plant Geography, UMCS, Lublin. The authoress also used records made by herself during many excursions in the Lublin province.